

621.3
ΜΟΥ

ΔΟΓΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
ΑΓ. αρ. 19630
Χρονολ. Πρωτ. 27-3-1963
Επιστολή Ηλεκτρικών Έργων Κρήτης
621.3/ΜΟΥ.

ΕΚΦΩΡΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

Κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΟΥΝΤΑΚΗ

ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ

ΤΩΝ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΤΗΝ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1929

ΕΝ ΤΩ ΔΗΜΟΤΙΚΩ ΚΗΠΩ ΧΑΝΙΩΝ

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΩΝ Κ. Κ.

ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ Προέδρου της Κυβερνήσεως

ΣΤΥΛ. ΓΟΝΑΤΑ Υπουργού Συγκοινωνίας

ΠΕΡ. ΑΡΙΪΥΡΟΠΟΥΔΟΥ » Εσωτερικῶν

Δ. ΝΣΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ » Ναυτικῶν

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ Υφυπουργού Υγείας

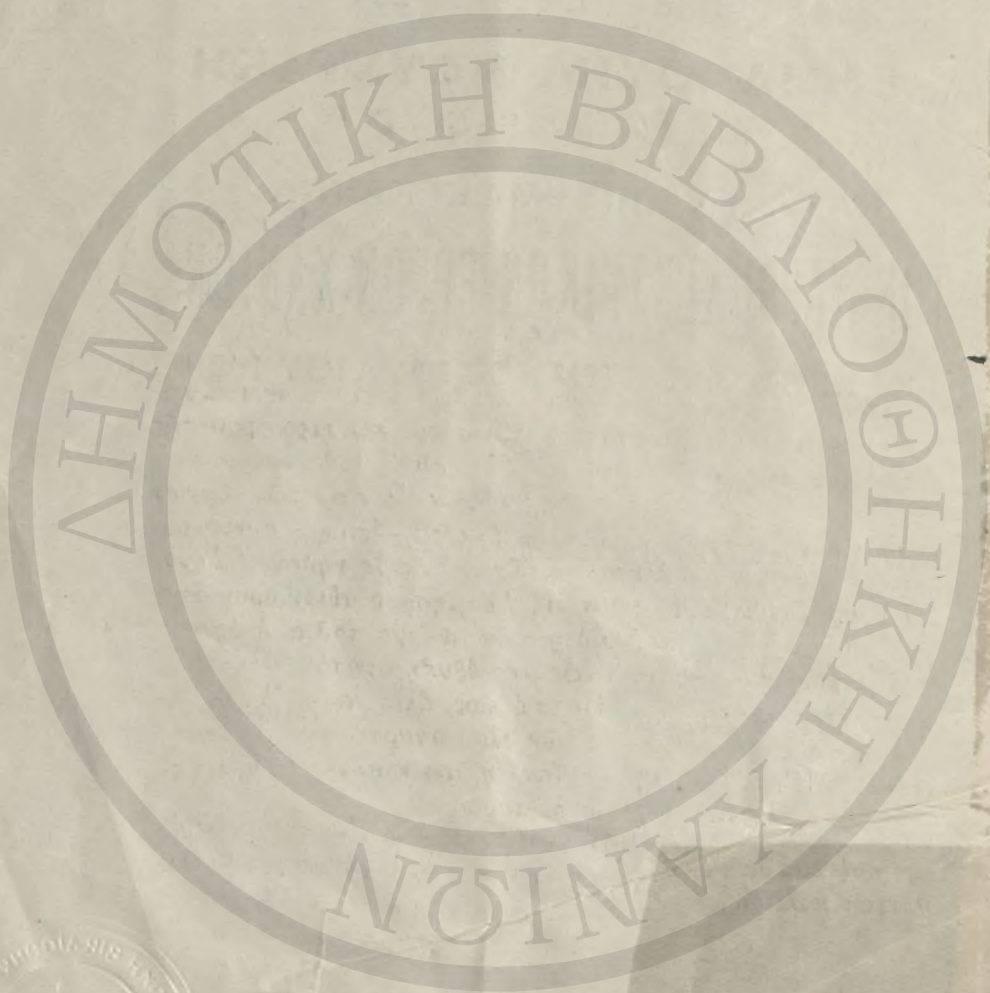
ΓΕΩΡ. ΚΑΤΕΧΑΚΗ Υπουργού Γεν. Διοικήσεως Κρήτης και πασῶν τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν συγγενεσθ-θέτων πολιτῶν.

ΤΥΠΟΣ "ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ,"

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

621.3
ΜΟΥ

ΚΥΡΙΕ ΠΡΟΕΔΡΕ

ΚΥΡΙΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΚΥΡΙΕ ΥΠΟΥΡΓΕ ΓΕΝ. ΔΙΟΙΚΗΤΗ

ΔΕΙΟΤΙΜΟΙ ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΙ

Καταλαμβάνων τὴν θέσιν ταύτην διὰ τὰ ἐξιστορήσω, μὲ πᾶσαν δυνατὴν συντομίαν, τὰ τῶν συντελεσθέντων ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων τῆς πόλεως, διὰ τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῶν ὁποίων συνήλθομεν σήμερον ἐνταῦθα, δὲν δύναμαι ἢ τὰ ἐκδηλώσω τὴν ὑψίστην χαρὰν, ἣν αἰσθάνομαι, διότι εἰς τὸ πλούσιον ἀκροατήριόν μου παρευρίσκειται ἡ ἐξέχουσα φυσιογνωμία τοῦ μεγάλου συμπολίτου μας καὶ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἐλευθερίου Βενιζέλου, εὐαρεστηθέντος τὰ τιμῆσιν διὰ τῆς παρουσίας του τὰ ἐγκαίνια τῶν ἔργων τῆς ἐν Ἀγυῖᾳ ὑδροηλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως, συνοδευόμενος καὶ παρ' ἐπιλέκτων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως. Γεγονὸς προφανῶς ἐνδεικτικὸν τῆς ἐκτιμῆσεως αὐτοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεγάλην σπουδαιότητα ἣν τὰ ἔργα ταῦτα ἐνέχουσιν οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐξυπηρέτησεως σοβαροῦ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πλουσιοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, διὰ τὴν ὁποῖαν σημαντικωτάτην ὠθησιν καὶ παράδειγμα θετικῶν θέλουσι παράσχει.

Μεγίστη ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ εὐχαρίστησις ἣν αἰσθάνομαι διότι τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριόν μου προσῆλθεν ἵνα ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ στόματός μου τὰ τῶν συντελεσθέντων κεινωφελῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα τόσον ποικιλοτρόπως ἐσχολιάσθησαν καὶ τὸν διαρρέουσιν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνον ὑπὸ τοῦ τύπου, ἰόσας συζητήσεις προεκάλεσαν μετὰ τῶν συμπολιτῶν μου ὅσον ἀφορᾷ τὸ σπόδιμον ἢ ἀσκόπον αὐτῶν, τὸ

σύμφορον ἢ ἀσύμφορον διὰ τὸν Δῆμον καὶ τὸ ἀσφαλές ἢ ἐπισφαλές τῆς ἐκβάσεως αὐτῶν, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων ὁμως ἢ δημοτικὴ ἀρχὴ μετὰ τεσσαυτης ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς ἐπεδίωξε, παλαιουσα ἐπὶ μακρὰ ἔτη πρὸς ποικίλης φύσεως δυσχερείας καὶ ἐμπόδια, συνεχίζουσα ὁμως ὅλος ἀπίδητος, μὲ πλήρη πεποίθησιν ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν, ἣν ἠνίλει ἐκ τῆς βαθείας μελέτης τῶν πραγμάτων, τὰς προσπαθείας τῆς διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι ταχυτέραν τῶν ἔργων ἀποπεράτωσιν, προσπαθείας τὰς ὁποίας τελικῶς ἔστειψεν ἢ προσδοκωμένην ἐπιτυχίαν.

Ἐπίκαιρον θεωρῶ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν γὰ ἐκθέσω, ἀντὶ παντός ἄλλου, διὰ βραχέων ἱστορικῶς τὰ τῶν ἔργων, διότι ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἱστορίας αὐτῶν θέλουσι συναντηθῆ, κατὰ φυσικὸν λόγον, καὶ τὰ ἐμπόδια καθ' ὧν ἐκάστοτε προσέκοψαν αἱ προσπάθειαι τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς, ὡς καὶ αἱ ἀφορμαὶ καὶ τὰ αἷτια ἐν γένει ἐκείνα, τὰ ὁποία συνειτέλεσαν ἐν ἀρχῇ μὲν γὰ σιταμαίῳ δι' ἀρκετὰ ἔτη πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, καί οἱ δὲ, διὰ εἰσῆλθωμεν εἰς τὸ σιάδιον τῆς ἐκτελέσεως, γὰ ἀπαιτηθῆ χρόνος πλεόν ἢ διπλάσιος τοῦ ἀναγκαίου οὖντος ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1911 ἡ δημοτικὴ ἀρχή, ἡ ὁποία ὡς πρόγραμμα εἶχε θέσει γὰ προκίση τὴν πόλιν μὲ τὰ ἔργα ἠλεκτροφωτισμοῦ καὶ ἠλεκτροκινήσεως καὶ θέσῃ οὕτως ἐδραίαν τὴν βάσιν τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως αὐτῆς, ἐπωφεληθεῖσα τῆς ἐνταῦθα, χάριν τοῦ σιδηροδρόμου Ἡρακλείου—Μεσσαράς καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων, παρυσίας τοῦ Γάλλου Μηχανικοῦ Λεφέβου, ἀντιπροσώπου τῆς ἐν Παρισίοις Τραπεζῆς Δρεϋρὸς, προῆλθεν εἰς συιεννήσεις μετ' αὐτοῦ, καί οἱ δὲ τριμήνων περιόδου συνεχῶν συζητήσεων κατηρώθησαν τὰ προσχέδια συμβάσεων αἰτινες, εἰσαχθεῖσαι ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἔχον τῆς ἑπομῆς ἐπιδοκμασίας αὐτοῦ.

Αἱ συμβάσεις ὁμως αὐταὶ, αἵτινες ἀφώρουν : 1) Εἰς

τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς πόλεως. 2) Τὴν κατασκευὴν ἠλεκτρικῶν ἱεροχιδρόμων. 3) Τὴν μεταφορὰν ὑδάτων τῆς Ἀγυῖας πρὸς ὕδρευσιν τῆς πόλεως καὶ 4) τὴν ἐνοποίησιν τῶν Δανείων τοῦ Δήμου, ἐπέπρωτο γὰρ ναυαγήσωσι, διότι ὡς ἐκ τῆς κρατούσης τότε ἔνεκα τῶν ἐνωτικῶν ροπῶν τοῦ τόπου, ἐκρύθμου καταστάσεως, δὲν ἐγγείετο δυνατὸν γὰρ ἀποφανθῆ ἔπ' αὐτῶν τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα τῆς Νήσου, τῆς κυρώσεως τοῦ ὁποίου ἔχρηζον αὐταί, συγχρόνως δὲ ἀπετύγχανε καὶ ἡ κυρία ἀποστολὴ τοῦ Λεφέβου μὴ ἐπιτευχθεῖσης συμφωνίας διὰ τὴν ἀάληψιν τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου διὸ καὶ ἀπῆλθεν εὐτως τῆς Νήσου.

Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν ἀπεθάρρυνε τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, ἥτις, ἐξακολουθοῦσα, καὶ ἀφ' ἐν ἀπεσούρη ἡ Τράπεζα Δεσφούς, γὰρ ἐπιδιώκει τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἰόσον ἐπωφελῶν διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἔργων, προέβη, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 909)574 τῆς 23 Μαΐου 1912 διακηρύξεως αὐτῆς, δημοσιευθείσης, μαζὺ μὲ τὰ καταρτισθέντα σχέδια συμβάσεων, εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 53 τῆς 9 Ἰουνίου 1912 φύλλον τοῦ «Παραρτήματος τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐν Κρήτῃ», εἰς τὴν γνωσιοποίησιν διὲ δίχεται, ἐν τῆς προθεσμίας ληγούσης τὴν 9 Ὀκτωβρίου 1912, προτάσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰς τὰ σχέδια συμβάσεων διαλαμβανομένων ὄρων, ἐμερίμνησε δὲ ταυτοχρόνως, διὰ τῶν ἡμετέρων Πρεσβειῶν, τῶν ἐνταῦθα Προξενικῶν Ἀρχῶν καὶ διὰ παντὸς ἄλλον προσφόρου μέσου, ὅπως παράσχη ἐν-ρουτάτην ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὴν διακήρυξιν ταύτην διάδοσιν, ἥτις σημειωτέον εἶχε πρὸς τοῦτο μεταφρασθῆ καὶ ἐκιν-πωθῆ καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν.

Κατὸ πιν τούτου πολλοὶ ὅμιλοι, Εὐρωπαϊκοὶ καὶ Ἑλληνικοί, ἀπηυθύνθησαν εἰς τὸν Δῆμον καὶ ἤρχισαν μετ' αὐτοῦ διαπραγματεύσεις, τὰς ὁποίας ὅμως διέκοψεν ὁ κατὰ Σ)βριον τοῦ 1912 ἐκραγεῖς Βιλκανοτουρκικὸς πόλεμος.

Μετὰ τὴν λήξιν τούτου, ὡς καὶ τοῦ ἀμέσως σχεδόν κατὸ πιν ἐκραγέντος Ἑλληνοβουλγαρικοῦ, ὁ Δῆμος προέβη

κατά 'Οκτώβριον τοῦ 1913 εἰς νέαν διακήρυξιν, ζητῶν ἀνάδοχον τῶν ἔργων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν σχεδίων συμβάσεων ἐντὸς προθεσμίας ληγούσης τὴν 28 Φεβρουαρίου 1914.

Μολονότι ὁμως πολλοὶ ἐπιχειρηματῆαι ἐζήτησαν πληροφωρίας σχετικὰς, μὲ τὰ ὑπὸ δημοπρασίαν ἔργα, ἐν τούτοις ἡ προθεσμία ἔληξε χωρὶς νὰ ὑποβληθῶσι παρὰ υἱος προτάσεις. Εἰς τοῦτο συνειτέλεσεν ἡ καιδπιν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων ἐπελθοῦσα ἐν ταῖς χρηματαγοραῖς ὑψώσις τοῦ τόκου, ἐν ᾧ ὁ Δῆμος εἶχεν ἐμμεῖνει εἰς τὸ κατὰ τὰς ἀρχικὰς μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Τραπεζῆς Δρεῦφούς ὁ ἀπραγματεῦσις συμφωνηθέν τοκοχρεολίσιον ὃ 1)2 ο) ὁ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τὸ ὁποῖον ἠθέλεν ἀπαιτηθῆ διὰ τὰ ἔργα.

Τὸ τοιοῦτον ἠνάγκασε τὸν Δῆμον νὰ προσβῆ εἰς νέαν διακήρυξιν μὲ τὴν πρόσθετον δήλωσιν δι' ἠθέλε δεχθῆ τροποποιήσεις τῶν δημοσιευθέντων ἤδη ὄρων. Ταύτης ἀποτελέσμα ὑπῆρξεν δι' ὁ δῆμος, κατὰ τὴν 17 Μαΐου 1914, ὅποτε ἔληγεν ἡ προθεσμία διὰ τὴν ὑποβολὴν προτάσεων, εἶχε νὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ τοιούτων τριῶν ομάδων:

1) Τοῦ ὑπὸ τῶν Γ. Α. Λυκούρα 'Ελληνικοῦ δαλλ.υ.
2) τοῦ ὑπὸ τὸν Κάρολον "Ες Γα'λικοῦ δουλλου καὶ 3) τοῦ 'Ελληνικοῦ ἠλεκτρικοῦ 'Ομιῶν, 'Εταιρίας Γαλλικῆς, ἣτις εἶχεν ἀναλάβῃ καὶ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν Λαρίσσης.

Πλὴν τῶν προτάσεων τούτων εἶχον ὑποβληθῆ τοιαῦται καὶ παρὰ τῆς ἐν Παρισίοις 'Εταιρίας Bisson Bergès et Cie αἱ ὁποῖαι ὁμως ἀπεσύρθησαν κατόπιν, μὴ κατατεθέντο; τοῦ ἐκ δραχμῶν 20.000 παραβόλου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖτο ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ὑποβαλλόμεναι προτάσεις.

Ἀπειτομερείας τῶν ὄρων μιᾶς ἐκάστης τῶν ὑποβληθέντων οὕτω τριῶν προτάσεων ἀποφεύγω νὰ ἀναφέρω, ἵνα μὴ κουράσῃ τὸς ἀκροατὰς μου, ἡ ἀνάλυσις δὲ αὐτῶν ἐξ ἄλλου θὰ εἰσπερῆτο πάσης σκοπιμότητος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ προσπάθεια αὐτῆ τοῦ Δήμου ἐματαιώθη ἐπὶ τέλους ἐκ λόγων οὗς κατωτέρω θέλω ἐκθέσει.

Πρὸς μελέτην τῶν ὑποβληθεῖσων προτάσεων, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον κατήρτισεν Ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέβηκεν τὴν μελέτην τούτων, παρεκάλεσε δὲ συγχρόνως τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς Κρήτης καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ ἐνταῦθα Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ὅπως μελετήσωσι τὰς ἐν λόγῳ προτάσεις καὶ ἐκφέρωσιν τὴν γνώμην των ἐπὶ τῆς οικονομικῆς βάσεως αὐτῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰουλίου 1914 ὁ Κόσμος Ἐς ἀποσύρει αἰφνιδίως τὰς προτάσεις του καὶ ἀπαιτῶνται τὸ παράβολον, πρὶν ἢ ὁ Δῆμος πρὸς τὴν νὰ παραδοῇ τὴν ζητηθεῖσαν συγκαιρίως του. Τὸ τοιοῦτον, ἀνεξήγητον ἐν ἀρχῇ, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξηγηθῇ διὰ ἐγένετο ἐπὶ τῇ προβλέψει τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 189 τῆς 11 Ἰουλίου 1914 ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀπερρίχθησαν καὶ αἱ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἡλεκτρικοῦ Ὁμίλου ὑποβληθεῖσαι προτάσεις διὰ πωκίλους οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰς λόγους.

Παρέμειναν οὖτω πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Δημ. Συμβουλίου μόνον αἱ παρὰ τοῦ Ὁμίλου Δυκούρα ὑποβληθεῖσαι προτάσεις, αἱ ὁποῖαι καιότιν τριμῆρων ἐπιμόχθων συζητήσεων, ἐγένετο δεκταί, ἀφ' ἧς εἰροποποιήθησαν εἰς πλείωσια ὅσα οὐσιώδη σημεῖα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Δήμου, τοῦ ἀναδόχου ἀποδεχθέντος τὰς ἀπόψεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὑπεγράφη δὲ οὕτως ἡ σχετικὴ σύμβασις τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1914.

Συμφώνως πρὸς τὴν σύμβασιν ταύτην ὁ ἀνάδοχος ἐπεχρόυτο :

1) Νὰ ἐπιτελέσῃ ὡς γενικὸς ἐπιχειρηματίας τὰ ἔργα ἠλεκτροποιήσεως, ἠλεκτροκινήσεως καὶ ὑδρεύσεως, ἢ διὰ τὰ ὁποῖα πραγματικὴ δαπάνη θὰ ἠτέξανε κατὰ 17 ο/ο δι' ἀμοιβὴν του, βαρυνόμενον μὲ τὰς δαπάνας τοῦ καταρτισμοῦ τῶν μελειῶν.

2) Νὰ προμηθεύῃ εἰς τὸν Δῆμον τὰ ἀναγκαῖα διὰ

τὴν ἐκιέλεσιν τῶν ἔργων καὶ τὴν ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὴν Τρόπεζαν Κρήτης ὀφειλῶν τοῦ Δήμου κεφάλαια πρὸς 60)ο μὲ ἔκδοσιν εἰς τὰ 90)ο) καὶ ἀπόσβεσιν μετὰ 50εῖταν μὲ τὸν ὄρον τῆς, μετὰ 15εῖταν, καὶ ἀνεκ εὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως, ἔξαγορᾶς, ἐκτὸς τοῦ προνομίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως, καὶ αὐτῶν τῶν ἔργων δηλ. τῆς ἐξοφλήσεως αὐτοῦ τοῦ δαίτου. καί.

3ον) Νὰ παραδοχὴ εἰς τὸν Δήμον προδοθεὶν δάνειον δρ. χρ. 700.000, χρησιμοποιηθῆσομενον διὰ τὴν ἀνάγεισιν Δημοσφείου, χειμερινοῦ Θεάτρου, Ξενοδοχείου ὑπνου καὶ ρυμοτομίαν τῆς ὁδοῦ Ποτιέ.

Ἐκεῖνο τὸ ὄποιον ἐκ τῆς συμβάσεως ταύτης δέον νὰ ἐξαρθῆ εἶνε ὁ περιλαμβανόμενος ἐν ἀρθρῳ 25ῳ αὐτῆς ὄρος, καθ' ὅν ὁ ἀνάδοχος ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβῆ, πρὸ παντός, εἰς τὴν ἀπαιτουμένην μελέτην πρὸς ἐξασκίωσιν τοῦ δυνατοῦ τῆς παραγωγῆς τῆς ἀναγκαίας διὰ τὰ ἔργα ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, δ.ά τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων τῆς Ἀγυῖας καὶ μόνον ἐν ἣ περιπτώσει τὸ τοιοῦτον θὰ ἀπεδεικνύετο ὡς μὴ ἐφικτόν, ὁ ἀνάδοχος ὑπεχρεοῦτο δι' ἄλλης μηχανικῆς δυνάμεως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην.

Ἐκ τοῦτου ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ δημοικὴ ἀρχὴ Χανίων μετὰ βασίμων ἐλπίδων ἀπέβλεψεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, πρῶτη αὖτη ἐν τῷ Ἐκράτει, εἰς τὴν χρησιμοποιήσιν τοῦ λευκοῦ ἀνθρακος, τὰ πράγματα δὲ μέχρι τέλους πληρέστατα ἐδικαίωσαν τὰς προβλέψεις αὐτῆς.

Ἡ ὑπογραφεῖσα σύμβασις μετὰ τῶν συναφῶν συγγραφῶν ὑπεβλήθησαν κατὰ τὸ β' δεκαήμερον τοῦ Νοεμβρίου 1914 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκρινωτίας διὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς Βουλῆς κύρωσιν.

Ἐίχεν ὁμως ἀπὸ τριμήνου καὶ πλέον ἐκτραγῆ ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος, μὲ τὴν πολυετῆ διάρκειάν του καὶ τὴν μεγίστην ἔκτασιν τὴν ὄλκταν καὶ αὐτὴν ἔλαβεν ὥστε νὰ ἀποκληθῆ παγκόσμιος.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων συνεπειῶν τὰς ὀποί-
 ας οὗτος ἔσχεν ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο καὶ
 τὸ οὐ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, ὅχι μόνον τὰ ὑπὸ μελέτην εὖρι
 σκόμμενα ὅπως τὸ ἰδικὸν μας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν ἀπὸ μα-
 κρῶν εἰῶν ἐν λειτουργία διατελούντων ἐσταμάτησαν.

Παρῆλθεν οὕτως πενταετία περίπου χωρὶς τὸ Ἐυρω-
 γεῖον Συγκοινωνίας νὰ ἀσχοληθῆ μέ τῆν ὑποβληθεῖσαν
 σύμβασιν καὶ νὰ ἀποφανθῆ ἐπ' αὐτῆς. Τέλος μετὰ τὴν λῆ-
 ξιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου καὶ κατόπιν ἐπιμόνων ἐνερ-
 γειῶν τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς, ὑποδεικνυούσης τὴν ἀνάγκην
 νὰ ληφθῆ ἐπὶ τέλους ἀπόφασις ἐπὶ τῆς συμβάσεως, καθό-
 σον ἡ περαιτέρω ἐκκρομότης ἀνιέκειτο πρὸς τὰ συμφέροντα
 τῆς πόλεως, τὸ Ἐυρωγεῖον Συγκοινωνίας, διὰ τῆς ὑπ' ἀ-
 ριθ. 158.459 τῆς 1 Ν)βρίου 1919 διαταγῆς του πρὸς τὸν
 Νομάρχην Χανίων, κατέστησεν αὐτῷ γνωστὸν οὐ κατόπιν
 μελέτης τῶν ὑποβληθεῖσῶν αὐτῷ συμβάσεων καὶ συγγρα-
 φῶν ὑποχρεώσεων ἔαρινεν ἀσυμφόρους διὰ τὸν Δῆμον τοὺς
 ὄρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσιν τὰ ἔργα
 καὶ συνεπῶς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ τὴν σύμβασιν ταύτην
 πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

Τὸ ἀληθές εἶνε οὖν, ὡς ὑπεδείχθη καὶ εἰς τὴν δη-
 μοτικὴν ἀρχὴν, ἡ σύμβασις αὕτη ἔπασχεν ἀπὸ οὐσιώδη
 ἔλλειψιν, τὴν ἔλλειψιν μελέτης καὶ προϋπολογισμοῦ, ὅστις
 θὰ ἐνεφάνιζε τὴν διὰ τὰ ἔργα ἀπαιτηθησομένην δαπάνην,
 στοιχεῖον ἀπαραίτητον διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν ἡ Κυβέρνη-
 σις τὰ κρίνῃ ἄν καὶ κατὰ πόσον ἦτο συμφέρουσα εἰς τὸν
 Δῆμον καὶ ἐκτελέσιμος ἡ συνομολογηθεῖσα σύμβασις. Ἀ-
 ληθές ὁμως ἐπίσης εἶνε οὖν ἐκλήθη ἐπανειλημμένως ὁ ἀ-
 νάδοχος, συμφώνως πρὸς σχετικὸν ὄρον τῆς συμβάσεως,
 ὅπως καιαριση τὴν ἀπαιτουμένην μελέτην, ἀλλ' ἀπέφυγε
 πάντοτε νὰ συμμορφωθῆ.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος εἶχεν ἤδη ιερματιοθῆ κατὰ
 τὰ τέλη τοῦ 1918 ἦτο ὁμως προφανές οὐ αἰ ἔξ' αὐτοῦ ἀ-
 πορρεύσασσι βαρεῖαι συνέπειαι ἐν ταῖς χρηματιαγοραῖς κλπ.

θά ἐξηκολούθουν ἐπὶ εἴη ἀκόμη μακρὰ τὰ κρατοῦν, ἰδίως δ' ἐν Ἀνατολῇ, αἱ ἀνωμαλῖαι καὶ ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις θὰ παρετεινότο εἰ ἐπὶ μακρὸν εἰς τρόπον ὥστε τὰ μὴ εἶνε εὐχερῆς, ὑπὸ τοιαύτης συνθήκας, ἢ ἐπιδίωξις τῆς ἀμέσου ἐκτελέσεως τῶν ἔργων.

Ἡ Δημοτικὴ ὁμως ἀρχή, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν μερίστην σπουδαιότητα ἣν ἐνεῖχον τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἔργα διὰ τὴν πόλιν ἐμμένουσα σταθερῶς εἰς τὴν ἐκτέλειν αὐτῶν, ἔκρινεν οὕτως ἐπεβάλλετο τὰ μὴ ἀφήσῃ τὰ παρελθὼν ἀπρακτὸν τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τῆς καταναγκαστικῆς οὕτως εἰπεῖν ἀργίας, ἀλλ' οὐ ὄφειλε τὰ τὸ χρησιμοποίησιν διὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης μελέτης, ὥστε τὰ ἐκλείψῃ σοβαρὸν ἐμπόδιον, καθ' ὃ εἶχεν ἤδη προσκόψει εἰς τὸ παρελθὸν ἢ ὑπόθεσις τῶν ἔργων, καὶ διὰ τῆς ὁποίας κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον θὰ ἐξητάζετο τὸ δυνατὸν τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς Ἄγυιός πρὸς παραγωγὴν τῆς δι' αὐτὰ ἀναγκαίας ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Πρὸς τοῦτο κατὰ Μάιον 1919 ἐξέφρασε τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν εὐχὴν ἵνα ἀποστείλῃ ἐνταῦθα εἰδικὸν Μηχανικὸν διὰ τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης. Αἱ ἐνέργειαι, ἐννοεῖται, τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἐσυνεχίσθησαν καὶ μετὰ τοῦ οὐ ἐλὶ μῆνας, τὸν Νοβριον δὲ τοῦ 1919 ἀνεκοινοῦτο εἰς τὸν Δήμον διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας δι' ἣς προηγγέλετο ὁ προϋψιάμενος τοῦ «Γραφείου τῶν Ὑδραυλικῶν Μελετῶν» ἵνα ἀποστείλῃ μηχανικὸν εἰς Χαλκίδα ὅπως μελετήσῃ «Ἑδραυλικὰ ἔργα διὰ τὴν πόλιν ταύτην, ὑποδειχθησόμενα ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Χανίων».

Κατῆλθε πράγματι ἐνταῦθα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1920 ὁ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Συγκοινωνίας ὑπηρετῶν τότε Μηχανικὸς Ὑδραυλικὸς καὶ Ἠλεκτρολόγος κ. Ἄγησ. Χαϊζηδάκης, ἵνα ἐπιπολίως μελετήσῃ καὶ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεία διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς μελέτης, ἀφοῦ δὲ παρέμει-

νε πρὸς τοῦτο ἐνταῦθα ἐπὶ τινὰς μῆνας, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας ὅπου συνέταξε ταύτην καὶ τὴν ὑπέβαλεν κατὰ Μάϊον 1921 εἰς τὸ Γραφεῖον Ὑδραυλικῶν Μελετῶν τοῦ Ὑπουργείου.

Εὐτυχῶς ἡ συνταχθεῖσα μελέτη ἀπέδειξε τὸ βῆσιμον τῆς ἀρχικῆς σκέψεως τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως τῶν ὑδάτων τῆς Ἀργυιάς πρὸς παραγωγὴν τῆς ἀναγκαιούσης ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, καθόσον δι' αὐτῆς κατεδέχθη διὰ τὰ ὕδατα Ἀργυιάς δύναται νὰ παράσχωσιν δύναμιν κατὰ πολὺ ἀνωτέραν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως.

Καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου ὑδραυλικῶν μελετῶν κ. Γενηθουιάς ἀνεγνώρισε καὶ ἀρχὴν τὴν σπουδαιότητα τῆς μελέτης, συμφώνως πρὸς τὴν ὅπου ἐπιτυγχάνετο δύναμις 1080 ἵππων. Τὴν ἐθεώρησε μόνον κάπως πολυτελῆ καὶ ἔκρινεν δι' ἑπερπε νὰ τὴν τροποποιήσῃ ἐπὶ τὸ οἰκονομικότερον, διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ δὲ συνταχθείσης παραλλαγῆς ἐπέφερεν οἰκονομίαν ἐνὸς περίπου ἑκατομμυρίου δραχμῶν ἀλλὰ μὲ ἐλάττωσιν ἀνιστοιχῶς τῆς δυνάμεως κατὰ 250—300 ἵπ. υς.

Παρήραχετο ὁμοίως ὁ χρόνος καὶ ἡ μελέτη παρέμενεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον χωρὶς νὰ ἐγκριθῇ ὡς ἔδει, καὶ νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸν Δήμον, χωρὶς καὶ νὰ σταλῇ εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Δημοσίων Ἔργων ἵνα ἀσφαθῇ, περὶ τὰ ἐπιπαινημμένα τηλεγραφήματα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως. Ἐδέχθη τέλος νὰ ἐξιλυτοιοτηθῇ ὁ τότε Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Γ. Φούμης ἵνα μειοβῇ εἰς Ἀθήνας κατὰ Φεβρουάριον 1922 καὶ ἐνεργήσῃ ὅπως ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον τῶν Δημοσίων Ἔργων ἐπὶ τῆς μελέτης καὶ δι' ἄλλα οἰκειὰ μὲ τὰ ἔργα ζητήματα.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Γ. Φούμη, τοῦ ὁποίου κ. θῆκον ἔχω νὰ ἐξάρω τὴν πολῦτιμον ἀληθῶς συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιθέσιν τῶν Ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων, ὑπ' ἔξεν ἀποιελε-

σμαική. Διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ παρὰ τοῦ κ. Χαϊζηδάκη ἐκ-
πονηθεῖσα προμελέτη ὡς καὶ ἡ παρὰ τοῦ κ. Γενηθουσιά ἐκ-
πονηθεῖσα παραλλαγή ταύτης, διεβίβασθησαν, μετὰ ἔγκρισιν
τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημοσ. Ἔργων, εἰς τὸν Δήμον περὶ
τὰ μέγιστα Μαρτίου 1922, μετὰ σχεδίου συμβάσεως διὰ τὸν
ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς πόλεως, ἐκπονηθέντος ὑπὸ τοῦ ἠλεκ-
τρολογικοῦ τμήματος τῆς Διευθύνσεως Σιδηροδρόμων, ἀφ'
εἰτέρου δὲ συνειστάθησαν, ἵνα ὑπεβληθῶσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν
ἐλευθέρου πρὸς ψήφισιν ἅμα τῇ συνόδῳ αὐτῆς, δύο νομο-
σχέδια, ἐξ' ὧν τὸ μὲν ἀφεώρα τὴν οἰκονομικὴν τοῦ Δήμου
ἐπίσχυσιν διὰ τῆς ἐπιβολῆς προσθέτου φόρου, τὸ δὲ τὴν
εἰς τὸν Δήμον παραχώρησιν τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιοῦμα-
τος τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὑδάτων τῆς Ἀγνιάς πρὸς
τὸν ἐκτεθέντα σκοπὸν.

Πράγματι, χάριν καὶ πάλιν εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ κ.
Γ. Φύση, μεταβάντος πρὸς τοῦτο εἰς Ἀθήνας, καιρωθῶ-
θη τὰ ψηφισθῶν ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου 1922 ἀμφότερα τὰ
νομοσχέδια καὶ τὰ κατασιῶσι νόμοι τοῦ Κράτους, ὁ Νό-
μος 2821 διὰ τὴν οἰκονομικὴν τοῦ Δήμου ἐπίσχυσιν καὶ
ὁ Νόμος 2852 «περὶ ἐκτελέσεως ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων
ὑπὸ τοῦ Δήμου ἐν Χανίοις».

Ὁ Νόμος οὗτος διὰ τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα τῶν Χα-
νίων, ὅμοιος τοῦ ὁποίου εἶχε γένει καὶ διὰ τὰς Πάτας,
ὅπου ὁ Δήμος εἶχεν ἀποβλέπει εἰς τὴν χρησιμοποίησιν
τῶν ὑδάτων τοῦ Γλοῦκου ποταμοῦ διὰ τὴν παραγωγὴν ἠ-
λεκτρικῆς ἐνεργείας, εἶχε τοῦτο τὸ ἰαδιάζον διὸ δὲν προ-
έβλεπε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν
Νόμων τοῦ Κράτους, ἀλλὰ διὰ τοῦ άρθρου 18 ἀνέθετε
ταύτην εἰς Ἐπιτροπὴν τετραμελῆ, τῆς ὁποίας τὰ δύο μέλη
ᾤριζε τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ ἕτερα δύο τὸ Ὑ-
πουργεῖον Συγκοινωνίας, καὶ τὴν ὅποσαν περιέβαλλεν ὁ Νό-
μος μὲ δικαιοδοτικὴν εὐχῆς εἰπεῖν ἕξουσίαν. Ἡ τοιαύτη
διάταξις ἐνεῖχεν, ὡς εἶνε προφανές, πολλὰ τὰ ἐλαττωματι-
κά, ἀλλ' ὁ Δήμος παρέβλεψε, μὲ τὴν ἐλπίδα διὸ οὕτως τὰ

ἔργα θὰ ἠρχίζον καὶ θὰ προώδευον ταχύτερα, διότι ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἀπεφάσιζε περὶ πάντων καὶ θὰ ἔλειπεν ἡ βραδυπορεία τῶν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τεχνικῶν Συμβουλίῳν. Ἐλπίς φροῦδη ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων καταδειχθῆ.

Ἡ κατ' Ἀγγουσιον τοῦ 1922 ἐπελθοῦσα Μικρασιατικὴ συμφωνία καὶ αἰέτεκα ταύτης πολιτικαὶ ἀνωμοταίαι ἐπέφερον, κατ' ἀνάγκην, χαλάρωσιν εἰς τὰς περαιτέρω ἐνεργείας τοῦ Δήμου διὰ τὰ ἔργα ἐπὶ τινὰ χρόνον.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου 1923 τὸ Δημοτ. Συμβούλιον, ἀναγνωρίζον τὴν ἀνάγκην ἣ ὁποία ἐπέβαλλε πλεονόμως, πάση θυσίᾳ, ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων, προσέβη ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν δύο μελῶν τῆς ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ Νόμου 2852 προβλεπομένης Ἐπιτροπῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ μ' ἐξουσιοδότησιν ὅπως προβῶ εἰς τὰς ἀναγκαίας μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συνεννοήσεις διὰ τὴν συντομολόγησιν τῶν δανείων.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν, ἣς δύναιται τὰ θεωρηθῆ ὡς μ' α' ἐκ τῶν σπουδαιότερων τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ καθ' ἣν παρ' ἵσταντο ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Δημοσίων ἔργων, ὁ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Συγκοινωνίας γεωλόγος κ. Μαραβελάκης καὶ ὁ κ. Ἄγ. Χατζιδάκης, ἀνεγνωρίσθη ὅτι ἐλεβάλλετο πρὸ παντὸς τὰ μελετηθῆ ἡ περιοχὴ τῶν πηγῶν τῆς Ἀγυῖας ἀπὸ γεωτεχνικῆς ἀπόψεως διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ φράγματος, προσπαδιοῦσαν λεπτομερῆ γνώσιν τῆς γεωλογικῆς συντάξεως τοῦ ὑπεδάφους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τοῦτο θὰ ἐοικερίζετο καὶ πρὸς τοῦτο ὑπῆρχεν ἀνάγκη τὰ προσηγηθῆ λεπτομερῆς ἀνίχνευσις αὐτοῦ διὰ σειρᾶς μικρῶν γεωτερήσεων μέχρι βίθους 15—20 μέτρων, τὸ πλεὺν, διὰ χροστρυπάνου.

Πράγματι ἡ ἐξέτασις ὑπὸ τὴν ἐπιψιν ταύτην τοῦ ὑπεδάφους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐθεμελιούνη τὸ φράγμα καὶ θὰ ἐσχηματίζετο ἡ λίμνη, ἀπειτέλει τὸ σημαντικώτερον σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξήρξατο ἡ ἐκτέλεσις ἢ μὴ τῶν ἔργων. Ἡ γεωλογικὴ οὐστιασις τοῦ ὑπεδάφους ἔπρεπε τὰ πα

ρουσιάζω τοιαῦτα στοιχεῖα ἐξ ὧν θὰ κατεδεικνύσῃ κατὰ τὸν μᾶλλον ἀσφαλέςιστον τρόπον οἷοι τοῦτο ἦτο καλὸ στερεὸν καὶ στεγανόν.

Ἐδὼχως αἱ γενόμεναι γεωτρήσεις ἀπέδειξαν οἷοι τὸ ὑπέδαφος ἐνεῖχε πάντα τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα διὰ τὰ σηοιχθῆ ἔπ' αὐτοῦ τὸ φράγμα καὶ ἡ λίμη, ὡς ἐβεβαιώθη ἐκ τῆς παρὰ τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν γενομένης ἀνεκλύσεως τῶν ληφθέντων δειγμάτων.

Αἰ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ δανείου ὑπῆρξαν μακρᾶι καὶ αἱ συνανηθεῖσαι, διὰ τὸ εἰς χρυσὸν ἰδίως μέρος αὐτοῦ δυσχέρειαι ὑπῆρξαν σοβαρᾶι, λόγῳ τῆς γενικῆς κατασιτάσεως τοῦ Κράτους κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, αἷτινες ὁμως ἠρθῆσαν χάρις εἰς τὴν πρόθυμον συνδρομὴν τῶν διαφόρων παραγόντων, οἷτω δὲ ὑπεγράφη τὴν 26 Μαΐου 1923 τὸ ολκείον μετὰ τῆς Τραπεζῆς συμβόλαιον διὰ ποσὸν δανείου δραχμῶν πέντε εκατομμυρίων καὶ λιγῶν Ἀγγλίας δεκαεξὶ χιλιάδων, ἐδόθη δὲ συγχρόνως ἐκ μέρους τοῦ κ. Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ ὑπόσχεσις οἷοι θὰ παρεχωρεῖτο εἰς τὸν Δῆμον καὶ συμπληρωματικὸν δάνειον, ἐὰν ἠθελεν ἀπαίτηθῆ τοιοῦτο διὰ τὴν πλήρη ἀποπεράωσιν τῶν Ἔργων.

Πᾶς τις ἠλπίζεν οἷοι μετὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ δανείου δὲν θὰ παρουσιάζετο πλέον σοβαρὸν τι πρόσκομμα, ἀλλ' οἷοι θὰ ἐπηκολύθει ταχεῖα ἡ ἔναρξις τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων. Ἀτυχῶς ἀνέκυρην καὶ πάλιν ἐμπόδια, ἀπορρέυσαντα τὴν φροῶν αὐτῆν ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ διὰ τὰ ἔργα τῶν Χανίων Νόμον 2852 καὶ δὴ τῆς διατάξεως τοῦ άρθρου 18 διὰ τῆς ὁποίας ἀειθέριε, ὡς ἐλέχθη ἡδη, ἡ ἐν γένει ἐπιμέλεια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων εἰς Ἐπιτροπὴν τετραμελῆ τῆς ὁποίας τὰ δύο μέλη ὤμιξε τὸ δημοικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ ἔτερα δύο τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας. Ὁ Δῆμος ὄρισεν ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1923 τὰ δύο μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀνεκόινωσε δὲ ἐγκαίρως τοῦτο εἰς

Ἐπιτροπὴν τὸ ὁποῖον ὁμως ἐβράδυνε πάρα πολὺ διὰ

διαφόρους λόγους να όρση τα έτερα δύο μέλη, παρά πάσας τας κατοβαλλομένας παρά τής δημοτικής άρχής άδιαλείπτως ένεργείας, έχούσης υπ' όψιν δι η έναρξις τής εκτελέσεως τών έργων, διά τήν όποσαν τόσον επείγεται, ήτο αδύνατος άν μή συνεπληροϋτο και άνελάμβανεν τα καθήκοντα αύτής ή Έπιτροπή. Τέλος κατά τας άρχάς Ιουλίου 1923 ώρίσθησαν εκ μέρους τοϋ Έπουργείου ως μέλη τής Έπιτροπής οι κ. Γενηδουνας Έδραυλικός και Κ. Άργυρόπουλος Ηλεκτρολόγος, άντικατασταθείς άκολούθως διά τοϋ κ. Μενεξέ.

Άλλ' αί δυσχερείαι έξηκολούθησαν και μετά τοϋτο. ύφιστάμεναι, διά τόν λόγον δι τα Κυβερνητικά μέλη τής Έπιτροπής, έπιφορισμένα, πλήν τών κυρίων αύτων καθήκόντων, και με άλλα δυνάμει ειδικών Νόμων, ήδυνάτου να κατέλθουν ένταϋθα, ως ήτο άπαραλιθιον, διά τήν έπιόπιον μελέτην και έναρξιν τών έργων.

Τό Δημοτικόν Συμβούλιον καιτόδν δι επεβάλλετο πλέον εις τήν Δημοτικήν άρχήν να μετέλθη πάν μέσον και πάντα τρόπον διά να έπισπευθή ή έναρξις τών έργων, διά τήν όποσαν ή δεδικαιολογημένη άνυπομονησία τής πόλεως έξεδηλοϋτο πλέον κατά τρόπον λιαν έμφανή, μ' έξουσιοδότησεν όπως μετοβώ μετά τοϋ κ. Χατζηδάκη εις Αθήνας και ένεργήσωμεν πάν τό προσφορώτερον διά τήν ταχυτέραν έναρξιν τής εκτελέσεως τών έργων, επιδιώκοντες έν ανάγκη και τήν τροποποίησιν τοϋ Νόμου 2852, εις τρόπον ώστε να έπισυχυθή ή άρσις τών ύφισταμένων δυσχερειών.

Κατόπιν πολλών ένεργειών έν Αθήναις, κατά Ιουλίου 1923 κατορθώθη να γείνη μία συνεδρίασις τής Έπιτροπής, εις τήν όποσαν προεβρέθη, χωρις να καταλήξη εις ώρισμένον άποτέλεσμα. Κατά τήν επακολουθήσασαν κατόπιν πολλών έπίσης προσπαθειών, δευτέραν συνάντησιν διεπιστώθη δι άπέβαινεν αδύνατος ή κάθοδος τών κυβερνητικών μελών τής Έπιτροπής εις Χανιά. Ο κ. Γενηδουνας μάλισια διετύπωσε σαφέστατα τήν γνώμην δι ως ει-

χόν τὰ πράγματα ἀπέβαιναν ἀδύνατος ἢ πρόδοδος τῶν ἔργων τῶν Χαρίων διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ὁποίαν προέβλεπεν ὁ Νόμος 2852, γλωματεύσας οὐ ἐπεβάλλετο ἢ τροποποιήσις τούτου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ ἔργα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν Νόμων τοῦ Κράτους περὶ δημοσίων ἔργων, καταργουμένης τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰς γνώμας του δὲ ταύτας διετύπωσε καὶ ἐγγράφως εἰς λεπτομερεσιτάτην καὶ δεδικοιολογημένην ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὸν Δῆμον.

Καίῳπιν τοῦτου, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν περαιτέρω παρεκλύσεων καὶ βραδυτήτων, ἐδέχθη εἰς συντάξιν ἢ ὑπερβολὰ τοῦ Δήμου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Γενηδοῦ νῆα, σχέδιον τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 2852, τὸ ὁποῖον, ἐγκριθὲν διὰ ψηφίσματος τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς 30ης Ἀυγούστου 1923, ὑπεβλήθη πρὸς κύρωσιν ἀμέσως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀληθῆς δὲ καὶ ἐδῶ τὰ παρῆλθον ἀρκετὴν χρονικὸν διάστημα μέχρις οὗ ἐκδοθῆ τὸ ἀπαιτούμενον Νομοθετικὸν Διάταγμα, διὰ τὸν λόγον οὐ ἔπρπε νὰ δώσῃ καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τὴν συγκατάθεσιν τῆς εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ Νόμου, τὸ ὅπ τὸν τέλος, καὶ ὅπιν πολλῶν προσπαθειῶν τῆς Δημοτ. Ἀρχῆς, κατορθώθη νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐπίσημον ἑφημερίδα τῆς 30 Ὀκτωβρίου 1923.

Ἐλευθέρα πλέον ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τὰ ὅπλα ἐκράειν αὐτὴν μέχρι τοῦδε ἐν ἀκινήσει ἐπλήρησιν ἀμέσως τῶν ἔργων. Ἐπὶ μόλις ἡμέρας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Ν. Διατάγματος, τοῦ τροποποιούντος τὸν Νόμον 2852, ἦνοι τὴν 7 Ν)βρίου 1923, τὸ Δημοτ. Συμβούλιον συνήρχετο εἰς μακρὰν συνεδρίαν, καθ' ἣν ἐνεκρίθη ἡ λεπτομερὴς διακήρυξις, συγγραφὴ ὑποχρεώσεων κλπ. δι' ἣς ἐξεϊδέτο εἰς δημόσιον μειοδοτικὸν διαγωνισμὸν ἢ κατασκευὴ τοῦ Α! μέρους τῶν ὑδροηλεκτρικῶν, ἔργων περὶ λυμβάνοντος 1) τὸν Κεντρικὸν Ὑδροηλεκτρικὸν Σταθμὸν εἰς Ἀγυλῶν, 2) τὸν σταθμὸν πρώτου ὑποβιβασμοῦ εἰς Χι-

νὰ καὶ 3) τὴν ἐξωτερικὴν ρομφόρον γραμμὴν.

Προϋθεσίμια πρὸς ὑποβλήν προσφορῶν ὠρίζετο μέχρι τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1924, παραταθεῖσα ἀκολούθως μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 20ης Φεβρουαρίου 1924, καὶ ἀπὸ φασιν τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ αἰτήσῃ ἐνδιαφερομένων ὁμίλων.

Καὶ τὴν λήξιν τῆς προϋθεσίμιας εἶχον ὑποβληθῆ πέντε φάκελλοι προσφορῶν, οἵτινες καὶ ἠνοίχθησαν αὐθημερὸν ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου συνεδριάζοντος. Αἱ προσφοραὶ αὗται εἶχον ὑποβληθῆ:

1) Παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις τεχνικοῦ Γραφείου Παπακωνσταντίνου καὶ Λαγάνα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ ἐν Βερολίῳ Ludin, μηχανικοῦ διεθνοῦς κύρους καὶ τῆς ἐιδικῆς Γερμανικῆς Ἑταιρίας Zink.

2) Παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις τεχνικοῦ Γραφείου Ἀργυροπούλου ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Ἑταιρίας Stark τοῦ Βερολίνου.

3) Τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ Τεχνικοῦ Γραφείου Κατσουλίδου—Δερμιτζάκη καὶ Χατζηδάκη—Γρυλλωνάκη, Μηχανικῶν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γραφείου Omodeo τοῦ Μιλάνου, διασήμου Μηχανικοῦ δι' ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα.

4) Ἡ ἑταιρεία Ganz τῆς Βουδαπέστης.

καὶ 5) Ἡ Ἑταιρεία Franco Tosi τοῦ Μιλάνου.

Αἱ προσφοραὶ τῶν δύο τελευταίων Ἑταιριῶν ἀφωρῶν τὴν προμήθειαν μηχανημάτων, δὲν ἦτο συνεπῶς δυνατὸν νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καθόσον ἦσαν ἐκτὸς τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Δήμος εἶχε ν' ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ἐξέτασιν μόνον τῶν τριῶν πρώτων προσφορῶν, τὰς ὁποίας παρέπεμψεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ Μηχανικῶν τῆς ἐνταῦθα ὑπηρεσίας τῶν Δημοσίων ἔργων καὶ τοῦ Δήμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνῆλθεν εἰς μακρὰς συνεδριάσεις, ἐξήτασεν ὀντως μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς τὰς ὑποβληθείσας προσφοράς, δι' ἀναλυτικῆς δ' ἐκθέσεως αὐτῆς ὑπέβαλεν εἰς τὸ δημοικὸν Συμβούλιον τὸ προ-

ρισμα, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπεφαίετο ὑπὲρ τῆς προσφορᾶς τοῦ ὀμίλου Μηχανικῶν τοῦ Ἡρακλείου, ὡς μᾶλλον συμφώσιον πρὸς τοὺς ὄρους τῆς διακηρύξεως καὶ πληροῦσης τὰ ἀπαιτούμενα ἠθικὰ καὶ τεχνικὰ ἐχέγγυα, καθόσον ἐπὶ μὲν τῶν ἔργων πολιτικοῦ Μηχανικοῦ ἐξηοφάλιξε τὴν συνεργασίαν τοῦ διασήμου εἰδικοῦ μηχανικοῦ Omodeo τοῦ Μιλάνου, κατέχοντος, ὡς πρὸς τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα, τὴν πρώτην θέσιν ἐν Εὐρώπῃ, διὰ δὲ τὰ μηχανήματα προσέφερε τοιαῦτα τῆς γνωστῆς ἠλεκτρικῆς Γερμανικῆς Ἑταιρίας τοῦ Βερολίνου A. E. G.

Δόγω δὲ τῶν ἐπιφυλάξεων τινῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ αἱ προσφορὰ δέον νὰ ἐξειασθῶσιν ἐν μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς πληροστέρας αὐτῶν συμμορφώσεως πρὸς τοὺς ὄρους τῆς διακηρύξεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως οὐσίας, τὸ Συμβούλιον κατήρτισεν Ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν αὐτοῦ, ὅπως μελετήσῃ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς ἐκ Μηχανικῶν τοιαύτης, καὶ ἀπὸ οὐσιαστικωτέρας ἀπόψεως τὰς προσφορὰς καὶ ὑποβάλλῃ ἔκθεσιν.

Ἡ οὕτω κα. α. ρ. τ. σ. τ. σ. Ἐπιτροπὴ συνεφώνησε πρὸς τὴν ἐκ Μηχανικῶν τοιαύτην, ἀναγνωρίσασα ὡς προσφορωτέρον μειωδύνην τὸν ὀμιλον Μηχανικῶν τοῦ Ἡρακλείου, ἐλθούσα δὲ εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ πληρεξουσίου τοῦτου ἐπέτυχεν τὴν διευκρίνησιν διαφόρων ἄλλων σημείων τῆς ὑποβληθείσης προσφορᾶς.

Κατὸ τὴν τοῦτου ἢ ἐκ μελλῶν τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου καὶ τῶν Μηχανικῶν Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη, δι' ἐκθέσεως αὐτῆς, ὁμοφώνῳ γλώμῃ, ὑπὲρ τῶν προτάσεων τοῦ ὀμίλου Μηχανικῶν τοῦ Ἡρακλείου, καὶ ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου ἐπαρκῶς ἐξασφαλίζονται διὰ τῶν γενομένων διασαφήσεων, ἃς ἐγγράφως ἀπεδέχθη ὁ πληρεξούσιος τοῦ ὀμίλου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν εἴτα τῆς 21 Μαρτίου 1924 διὰ ψήφων δεκαεξί, ἐπὶ ἰσοριθμῶν ψηφοφορησάντων, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῶν παρὰ τοῦ ὀμί-

λου τῶν Μηχανικῶν Ἡρακλείου ὑποβληθεισῶν προτάσεων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν οὕτω γενομένων δεκτικῶν προτάσεων διευπλώθησαν παρ' Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου οἱ ὅροι προσχεδίου συμβάσεως μετὰ τοῦ ἀναδειχθέντος ἀναδόχου, τὸ ὁποῖον εἰσαχθέν, ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐνεκρίθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 12 Ἰουλίου 1924 διὰ ψήφων 15 ἐπὶ ἰσαριθμῶν ψηφισάντων.

Ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις μετὰ πάντων τῶν σχετικῶν καὶ τῶν ὑποβληθεισῶν διαφόρων προσφορῶν, ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας δ.δ τὴν ἀπαιτημένην ἔγκρισιν.

Τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 64 806 τῆς 27ης Ἀυγούστου 1924 ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἀνακοινώθησιν εἰς τὸν Δήμον διὰ τῆς Γεν. Διοικήσεως Κρήτης, ἐνέκρινε τὸ σχέδιον συμβάσεως καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων μὲ τινὰς τροποποιήσεις, κριθείσας ἀναγκαίας πρὸς πληρεστέραν προσαίτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ Δήμου, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἐγκρίσεως ταύτης ὑπεγράφη κατὰ τὴν 24 Σεβρίου 1924 τὸ μετὰ τὸν Δήμον καὶ τοῦ ἀναδόχου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Α' μέρους τῶν ἔργων συμβόλαιον.

Τὸ Συμβούλιον κατόπιν, ἀποβλέπον εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν, ἣν ἐνεῖχε διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἔργων ἡ γεωλογικὴ ἐξέτασις τοῦ ὑπεδάφους ἐν Ἀγυιᾷ, ἢ λῆψις, κατόπιν ἐπιτοπίου μελέτης, πάντων τῶν ἀναγκαίων στοιχείων, καὶ ἡ ὑπόδειξις τῆς γενικῶς ἀκολουθητέας γραμμῆς διὰ τὸ ὅλον ἔργον, σημεῖα τῶν ὁποίων ἡ μελέτη ἀπετέλει τὸ μεγαλύτερας σημασίας τεχνικὸν πρόβλημα, ἔκρινεν ἀναγκαῖον, ἐν τῷ συμφερόντι τῶν ἔργων, ὅπως παρακληθῆ ὁ Ἰταλὸς Μηχανικὸς Omodeo, ὅστις συνεργίζόμενος μετὰ τοῦ ἀναδόχου, θὰ συνέταττε τὴν ὁριστικὴν μελέτην, νὰ ἀποστείλῃ ἐνταῦθα εἰδικὴν μηχανικὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὁ κ. Omodeo ἀπέστειλεν ἐνταῦθα, κατὰ Δ)βριον 1924, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Γραφείου τῆς Ρώμης Μηχανικῶν Πριν

σιβίλε, ὅστις παρέμεινεν ἐπὶ 15 ἡμέρας ἐνταῦθα, ἐκ τῆς ἐπιτοπίου δὲ μελέτης τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσε καὶ τῶν ληφθέντων παρ' αὐτοῦ στοιχείων καὶ ἄλλων τὰ ὅποια ἡ Μηχανικὴ ὑληθεσία τοῦ Δήμου τῷ παρέσχεν, ἐσχημάτισε τὴν ἀρίστην γνώμην διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῶν ἔργων, ὡς ἐξέδηκεν εἰς τε τὸν Δήμον καὶ τὸν τότε Γεν. Διοικητὴν, παρ' οὗ ἐκλήθη καὶ παρέσχεν, ἄνευ μεσολαβήσεως τῶν Μηχανικῶν τοῦ Δήμου, πληροφορίας διὰ τὰ ἔργα καὶ ἐξέδηκε τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἐκ τῆς ἐπιτοπίου ἐν γένει ἐξετάσεως ἀπεκδόμεσι, διαβεβαιώσας δι' αὐτὰς εἶναι ἄρισται.

Διὰ διακηρύξεώς της ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς 29 Μιῦνου 1924 ἐξέδηκεν εἰς διεθνῆ μειοδοτικὸν διαγωνισμὸν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Β' μέρους τῶν Ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων περιλαμβανόντος τὴν κατασκευὴν:

1) Πλήρους δικτύου ἐν τῇ πόλει πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας Ἀργυιάς διὰ φωτισμὸν καὶ βιομηχανικοὺς σκοποὺς, καὶ

2) Ἐγκαταστάσεως πλήρους δημοτικοῦ φωτισμοῦ.

Ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν προτάσεων ἔληγε τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1924 παρτάθη δὲως κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου μέχρι τῆς 5ης Δεβρίου ἰδίου ἔτους.

Κατὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας εἶχον κατατεθῆ 4 φάκελλοι προσφορῶν. 1) τῆς Κάις καὶ Γκέρμπαχ 2) τῆς Χίμελσβαχ τοῦ Φριβούργου 3) τῆς Electroentreprise τῶν Παρισίων καὶ 4) τῆς A. E. G. τοῦ Βεροῦνου.

Ἐκ τῶν προσφορῶν τούτων αἱ δύο πρῶται δὲν ἠδύνατο νὰ ληφθῶσιν ὅτι ὄψιν διότι ἀφρώρων μόνον τὴν προμήθειαν ξυλίων σιύλων, ὡς περὶ ἡ ἐκλογὴ θὰ ἐγίνετο μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων.

Κατόπιν ἐμπειριστικωμένης μελέτης ἐκρίθησαν αἱ προτάσεις τῆς A. E. G. δι' ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς 6ης Ἰουλίου 1925, ὡς εὐθηνότεραι καὶ ὡς παρουσιάζουσαι ἀσφαλδέστερα ἐγγύγνα καλῆς ἐκτελέσεως.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ὑποβληθῆ κατὰ τὰ τέλη Μαρτίου

1925 ἡ παρὰ τοῦ γραφείου Omodeo ἐκτονηθεῖσα ὀριστική μελέτη διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πρώτου μέρους τῶν ἔργων, ἡ ὁποία, ἐγκριθεῖσα παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὑπεβλήθη, διὰ τῆς Γεν. Διοικήσεως τὴν 3ην Ἀπριλίου 1925 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας τὸ ὁποῖον ἐνέκρινεν ταύτην τὴν 17ην Ἰουλίου 1925.

Ἐπιγράφη ἀκολούθως ἡ προσοχὴ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὰ ἔργα ἐκτάσεων, ἡ ὁποία, ὡς εἶνε εὐνόητον, δεῖ ἦτο δυνατὸν εἰς ἐπιδιωχθῆναι πρὸς τῆς ἐγκρίσεως τῆς σχετικῆς μελέτης.

Τὸ σχετικὸν ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων διαγραμμάτων ὑπεβλήθησαν διὰ τῆς Γεν. Διοικήσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν 25ην Ἰουλίου 1925, ἥξει ἐντὸς 8 ἡμερῶν μετὰ τὴν ἐγκρισίν τῆς μελέτης. Ἐν ᾧ δὲ ἰδὲ ἀπαιτούμενον Διάταγμα ἐδημοσιεύθη ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου 1925, ἀνεκοινώθη τοῦτο εἰς τὸν Δήμον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 514 τῆς 31 Ἰουλίου 1925 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, ληφθέντος εἰς τὸν δῆμον τὴν 7ην Σεβρίου 1925. Κιθνοσέρησις βεβαίως πρωτοφανῆς καὶ ἡ ὁποία προῆλθεν ἐκ λόγων ἰδιαιτέρου ἐδιαφέροντος τοῦ ἰσίου Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας ὑπὲρ ἰδιοκτητῶν κτημάτων καταλαμβανομένων διὰ τῶν ἔργων Ἀγυιάς καὶ ἔχοντων ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις ἀποζημιώσεως.

Δίμηνον ἐπίσης χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Διατάγματος, ἐχρεώσθη διὰ τὰ εἰδοποιηθῆναι καὶ ἡ ἐκ τοῦ νόμου ἐκτιμητικὴ Ἐπιτροπὴ, ὅπως προβῆναι εἰς τὴν δέουσαν ἐκτίμησιν, ἐτέρους δὲ δύο περίπου μῆνας καθιγάλλωσεν καὶ αὕτη, τῆς ὁποίας σημειωτέον ἡ γνώμη εἶνε συμβουλευτικὴ, διὰ τὰ μετεβῆναι ἐπὶ τόπου καὶ συντάξαι καὶ ὑποβάλλαι τὴν ἐκθεσὶν τῆς ληφθεῖσας τὴν 4ην Νοβρίου 1925 καὶ διαβιβασθεῖσαν ἀμέσως εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρώτων δικῶν τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Δήμον κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1926.

Ἐν τῷ μειαξὺ εἶχε προκηρυχθῆ δημοπρασία καὶ διὰ τὴν προμήθειαν μηχανημάτων, ἣς ἀπετέλει τὸ Γ' μέρος τῶν ἔργων. Τὴν 24 Ὀκτωβρίου 1925, οὗτε ἔληγεν ἡ προθεσμία τῆς ὑποβλήτης προσφορῶν, τὸ Συμβούλιον εἶχε νὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ 12 τοιούτων ἐμπροσθέντως ὑποβληθεισῶν. Ἡνοίχθησαν τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ φιλκελλοὶ, ἐνώπιον ἀντιπροσώπου τῆς Νομαρχίας καὶ Ἐπιτροπῆς ἐκ δημοτικῶν Συμβούλων καὶ συνειδχθη τὸ ἀπαιτούμενον πρωτόκολλον, λόγῳ τοῦ οὗ τὴν ἐπομένην διενηροῦντο αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαί.

Τὸ ἐκ τῶν ἐλλογῶν τούτων προελθόν δημοτικὸν Συμβούλιον μετὰ μακρὰς συζητήσεις ἔκρινε κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1926 ὡς συμφερωτέραν τὴν προσφορὰν τοῦ οἴκου Σίμενς τοῦ Βερολίνου, ἀντιθέτως πρὸς τὴν γνώμην τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου, ἀποφανθείσης ὑπὲρ τῆς προσφορᾶς τῆς Α.Ε.Γ τοῦ Βερολίνου.

Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου μεθ' ὅλων τῶν φακέλων προσφορῶν ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας, ἵνα τοῦτο ἀποφανθῆ κατὰ τὸν Νόμον.

Αἱ κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐξέλιξιν τῶν ἔργων συνατηθεῖσα δυσχέρεια καὶ καθυστερήσεις, τῶν ὁποίων ἐνήμερον ἐκ τῶν γενομένων συζητήσεων κατέστη τὸ νέον δημοτικὸν Συμβούλιον, ἡγαγον τὴν Δημοτικὴν ἀρχὴν εἰς τὴν σκέψιν δι, χάριν τῆς ταχύτερας ἑξομαλύνσεως τῶν ἐκείσποτε ἀνακνυπιουσῶν δυσχερειῶν καὶ τῆς ἀπροσκόπτου κατὰ συνέπειαν προόδου τῶν ἔργων, ἐνεδεικνύετο ὅπως ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα τεχνικοῦ Συμβούλου εἰς εἷα τῶν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Συγκοινωνίας Δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς ἄλλως τε προσέβλεπε σχετικὴ διάταξις τοῦ εἰδικοῦ διὰ τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα Χαλτῶν Νόμου 2852, ἐν τῇ πεποιθήσει οὗ εὖτος θὰ συντελέει εἰς τὴν ταχύτεραν λύσιν καὶ ρύθμισιν τῶν ἀναφρομένων ἐκείσποτε διαφορῶν ζητημάτων. Πρὸς τοῦτο τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, δὲ ψηφίσματος του ἐνέ-

κρινε κατ' Ἀπρίλιον 1926 ὅπως ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα Τεχνικοῦ Συμβούλου εἰς τὸν τμηματάρχην τῆς Ὑδραυλικῆς ὑπηρεσίας κ. Κοκκίδη, οὗτος ὁμως δὲν ἐπέισθη νὰ δεχθῆ, λόγῳ τοῦ ὅτι ἦτο βεβιωμένος μὲ πλεῖστα καθήκοντα.

Ἄλλ' αἱ ἐνέργειαι τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τὴν ἐποπριν ταύτην ἐσυνεχίσθησαν, μετὰ δέμηρον δὲ περίπου ἤτοι περὶ τὰ μέσα Ἰουνίου 1926 ὁ κ. Ἡλιάκης, εἰς ὃν εἴχεν ἀνατεθῆ ἡ ἐκπροσώπησις τοῦ Δήμου ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων, κατέστητος γνωστὸν εἰς τὸν Δήμον ὅτι ὁ διαπροπέης Ἑλβετὸς μηχανικὸς κ. Σὲν, ὅστις εἴχεν ἐκτελέσει τὰ Ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα Πατρῶν, εἶχε πεισθῆ, κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν του καὶ τῆ μισολοβήσει τῆς παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ὑπηρεσίας τῶν Δημοσίων ἔργων, νὰ κατέλθῃ εἰς Χαριὰ καὶ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν Δήμον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων τῆς πόλεως. Τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, στηριζόμενον εἰς τὰς πληροφορίες τοῦ κ. Ἡλιάκη καὶ ἀποβλέπον εἰς τὸ ὅτι ὁ κ. Σὲν ἦ· ο κύριος τοιοῦτου ὥστε νὰ μὴ συναντηθῶσι πλέον δυσχέρειαι ἐπιβραδύνουσαι τὴν πρόοδον τῶν ἔργων ἐνέκρινε διὰ ψηφίσματος του τῆς 24 Ἰουλίου 1926 τὴν μετὰ κλησιν τοῦτου εἰς Χαριὰ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων.

Μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἔγκρισιν τοῦ ἀνωτέρω ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου ὁ κ. Σὲν κατήλθεν εἰς Χαριὰ τὴν 22 Ἰουλίου 1926. Παραμείνας ἐπὶ ἑβδομάδα περὶπου ἐμελέτησεν ἐπὶ τόπου τὰ ἔργα ἵνα ἀνυληρωθῆ εἰς ποῖον σημεῖ· ν ταῦτα εὐρίσκοντο, ἀπῆλθε δὲ ἀκολούθως εἰς Ἀθή· ας ἵνα συνεννοηθῆ μετὰ τοῦ Ὑπουργείου καὶ ζητήσῃ παρὰ αὐτοῦ πλήρη πληροξουσιότητα διὰ νὰ ἐργασθῆ. Κατήλθε καὶ πάλιν εἰς Χαριὰ, παρέστη δὲ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 14 Σεβρίου 1926, καθ' ἣν προσέβη εἰς σχετικὰς μὲ τὰ ἔργα ἀνακοινώσεις εἰς τὸ Συμβούλιον, τονίσας ὅ· τι ἐκ τῆς ἐν γένει μελέτης τῶν προγραμμάτων, ἣν ἔκαμε ἐ-

σχημάτισε τὴν γνώμην διὰ τὰ ἔργα εἶνε οικονομικῶς ἐδραῖα καὶ ἀσφαλῆ. Συνέστησε τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐπισπευσθοῦν αἱ γεωτρήσεις τὰς ὁποίας ὑπέδειξεν, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ὁποίων ἐξηριτάτο τό πᾶν. Διότι εἶχον μὲν γείνη τοιαῦτα καὶ πρὸ διετίας, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῶν στοιχείων νὰ ὁποῖα αὐταὶ ἔδωσαν, καθόσον εἶχον ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἐξ ἄλλου λόγῳ τῆς μετατοπίσεως τοῦ φράγματος εἰς ἄλλα ἐδάφη ἔπρεπε καὶ ταῦτα νὰ ἐξετασθοῦν. Εὐτυχῶς καὶ τῶν νέων γεωτρήσεων τὰ δεδομένα ὑπῆρξαν τελείως εὐνοϊκὰ εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμία δυσχέρεια, ὡς πρότερον περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν ἔργων, παρουσιάσθη ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γενομένην δημοπρασίαν τῶν μηχανημάτων ὁ κ. Σὲν ἐπληροφόρησεν διὰ αἱ προσφοραὶ Σίμμενς καὶ Α. Ε. Γ. εἶνε ἰσοδύναμοι καὶ διὰ τὸ Ὑπουργεῖον προκρίνει τὴν Α. Ε. Γ. διότι αὕτη ἔχει καὶ τὸ δίκτυον, τὰ ἔργα δ' οὕτω θὰ ἐξελιχθοῦν ὁμαλότερον, καθόσον θὰ λείπουν πολλὰ προστριβαί, αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ ἐγεννηῶντο.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ὁ κ. Σὲν ἐπεράτωσε τὴν μελέτην του, τὴν ὁποίαν, ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1926 πρὸς ἔγκρισιν. Ἐκτοτε κατῆλθεν ἐπανεπιλημμένως ἐνταῦθα πρὸς παρακολούθησιν καὶ ἐπὶ τόπου τῶν ἔργων, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων εἶχεν ἀρχίσει ἤδη νὰ κινήται ζωηρότερον, χωρὶς νὰ ἀνακύπτουν πλέον προσκόματα.

Πᾶσα προπαρασκευαστικὴ ἐργασία συνειλεσθῆ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος, ἡ παρὰ τοῦ κ. Σὲν συνταχθεῖσα ὁριστικὴ μελέτη ἐνεκρίθη ἐν ἰσῳ μεταξὺν, εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαρτίου 1927 ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῶν ἔργων ἐν Ἀγρινῷ, ὅπου ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου ἐγένετο τὴν 18ην Μαΐου 1927, ὡς καὶ τοῦ δικτύου ἤρξατο νὰ προχωρῇ ραγδαία, καθ' ὅλον δὲ τὸ θέρος ἐξελιχθῆ εἰς ὅλην τὴν δυνατὴν ἔντασιν, ἀπασχολοῦσα πολλὰς ἑκατοντάδας ἐργατῶν ἐν Ἀγρινῷ καὶ ἀρκετοὺς ἐπίσης διὰ

τὸ δίκτυον.

Ὁ ἐπελθὼν χειμὼν τοῦ 1927—28 ἀνέκοψε κάπως τὴν πρόδοον τῶν ἐργασιῶν, ὡς ἦιο ἄλλωσιε φυσικόν, ἰδίως ἐν Ἀγυιᾷ, λόγῳ τοῦ ὑδατοβριθθοῦς τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ἐπελθούσης τῆς ἀνοξέως, ἡ δραστηριότης ἀνεπτόχη ἐκ νέου καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν ἔργων κατὰ τὰς ἀρχὰς Σ)βρίου 1928 εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ τέρας τῆς, τοποθειηθέντων καὶ τῶν μηχανημάτων τῶν ὁποίων ἡ προμήθεια καὶ ἡ μεταφορὰ ἐν Χανίοις εἶχε συντελεσθῆ ἔγκαιρως ἐν τῷ μεταξυ.

Τὴν 12 Σ)βρίου 1928 ἐδόθη τὸ πρῶτον φῶς ἐν Ἀγυιᾷ, τὴν ἐπομένην δὲ ἐφωτίσθη καὶ ἡ πόλις μεταπηδήσασα οὕτως ἀποτόμως ἀπὸ τὸ σκοτίας, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκειτο, εἰς τὸν ἄπλετον φωτισμόν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐγένετο ἀνάγκη τὰ διακοπὴ ἡ λειτουργία τοῦ φωτισμοῦ διὰ τὰ γένη ἡ προσωρινὴ παραλαβὴ τῶν ἔργων ὑπὸ τῶν κατελθόντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνιαυθα ἀνιπροσώπων τοῦ Ὑπευργείου Σγκοινωνίας κ.κ. Λοπρέση καὶ Βλαχοπούλ υ καὶ ἱναἔκτελεσθῶσιν συμπληρωματικά τινὰ ἔργα, ὡς ἡ παρὰ τῷ κ. Λοπρέση ὑποδειχθεῖσα συμπλήρωσις τῆς ἐπενδύσεως τοῦ φεδαματος.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ν)βρίου 1928 ἤρξατο πλέον τακτικά ὁ φωτισμὸς τῆς πόλεως καὶ συνεχίζεται ἔκτοτε πλήρως καὶ ἀπροσκόπτως, ἐξαιρέσει βραχέος χρόνου ἐν ἀρχῇ, ὁποῖο ὑπῆρξεν ἀιελὴς λόγῳ τῶν προσκομμάτων τὰ ὁποῖα παρεβλήθησαν ἐκ μέρους γνωσιῶν ἰδιοκτητῶν, τῶν κληρονόμων Μάνου, οἵτινες ἠξίωσαν τὰ ἀποζημιωθῶσιν διὰ τὸ ὅπερ εἶχον δικαίωμα χρῆσεως ὑδάτων, ἐνὶ ὅπως ὁ εἰδικὸς διὰ τὰ ἔργα Χανίων Νόμος προβλέπει καὶ δριζει, καὶ συμφῶνως πρὸς τὰ ὁποῖον ὁ Δήμος συμφερόφωθη, ἀλλ' ὅπως οὕτοι ἔκρινον δι' ἑαυτοὺς συμφερότερον, ἐπιδιώκοντες ὀφέλη εἰς βίους τῶν συμφερόντων ὀλοκληρον τῆς πόλεως.

Ἡ δημοτικὴ ἀρχή, παρὰ τὸν ἐγερθέντα ὑπὸ τῶν ἐν-

διαφρομένων θόρυβον, ἐνέμισινε σταθερῶς εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν νομίμων δικαιωμάτων τῆς πόλεως, ἀπέναντι ἀξιώσεων ἀνθαιρέσιων καὶ παρανόμων, διὰ τῆς δοθείσης δὲ παρὰ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως λύσεως ἐπετεύχθη ἡ ἀπρόσκοπος λειτουργία τῶν Ἔργων, ἀφιεθέντος τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ ζητήματος εἰς τὴν δικαιοσύνην, πρὸς ἣν προσέφυγεν ὁ Δῆμιος, καὶ πρὸς τὴν ὁ τοίαν ἐνδεδομένον ἦτο γὰ προσφύγωσιν καὶ οἱ κληρονομοὶ Μάρου εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, εἰδὼν εἶχον πεποίθησιν ἐπὶ τοῦ δικαίου καὶ νομίμου τῶν ἀξιώσεων τῶν.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Δήμου μελετηθεῖσα λύσις τῆς διὰ τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων τῆς Ἀγνιᾶς, δημιουργίας τῆς ἀπαίτουμένης ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας, λύσις, ἡ ὁποία, σημειωθέν ἔτιχεν, εὐθύς ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς πρώτης μελέτης, τῆς πλήρους ἐγκρίσεως καὶ ἐυδοκίμασίας τοῦ Ἰδιοῦ Συγκοινωνίας, συνήντησεν εἰς ἀληθῆς σημαντικὴν ἀντιδρασίαν, ὡς μὴ ἄρξαι, προκειμένου περὶ τοιούτων ἔργων, ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐκ μέρους τῶν ὑποστηριζόντων, διὰ ποικίλους λόγους, οἱ ἡ παραγωγή τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἔπρεπε γὰρ ἐπιδικηθῆ οὐχὶ δι' ὑδραυλικῆς ἀλλὰ διὰ θερμικῆς δυναμείας καὶ ἀπ' ἑτέρου ἐκ μέρους ἀντιπολιτευομένων, ἀποβλεπόντων εἰς πολιτικὰ ὄφελῃ, τὰ ὁποῖα ἐπίστευον εἶναι εἶχον γὰρ ἀποκρίσασθαι ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἀδιαφοροῦντων δὲ καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὴν σωβρὴν ζήτησιν τῆς ὁποίας τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως θὰ ὑβριστῆναι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν.

Ἡ ἀντίδρασις ὅμως οὕτη δὲν ἐγένετο δυνατόν γὰρ κλονισθῆ οὐδὲ πρὸς στιγμήν τὴν δημοτικὴν ἀρχήν, ἡ ὁποία ἀπιότητος ἐπροχώρησεν εἰς τὸ ἔργον, ἐν τῇ πεποίθησει οὐ ἡ λύσις εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέβλεψε, συνεδύαζεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐξυπηρέτησιν οὐ μόνον τοῦ ἰοπικοῦ συμφέροντος ἀλλὰ καὶ τοῦ γενικωτέρου τοιοῦτου, χάρις εἰς τὰς ἐξῆς δύο, ἐξαιρετικῶς πλεονεκτικὰς ἀπόψεις, τὰς ὁποίας παρανοιάζει Α) Διὸ τι παρέχει εἰς τοὺς καιοῖκους τὰ μέσα τῆς ἀπ' αὐτοῦ τῶν

ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ εὐθηνότερα ἀλλὰ καὶ ἀσφαλέστερα διὰ τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνεπηρέαστον τοῦ τοιοῦτου κέντρου παραγωγῆς μηχανικῆς ἐνεργείας ἐξ οἰασθῆποιε μεταβλῆς πολιτικῆς ἢ πολιτειακῆς εἰς τὰς παραγωγούς τῶν πρώτων ὑλῶν χώρας, ἐμπολέμου καταστάσεως κλπ. καὶ Β) Διότι ἐκμεταλλεύετι τὰς πλουσιοπαραγωγικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου, ἐξυπηρετοῦσα οὕτω τὴν Ἑθνικὴν Οἰκονομίαν, διὰ τῆς ἐξοικονομήσεως κατ'ἔϊθος σημαντικοῦ ποσοῦ συναλλάγματος εἰς χρυσόν, τὸ ὁποῖον ἄλλως θὰ ἐξήγητο, θὰ ἐφυροδούετο εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διὰ τὴν προμήθειαν πειρηλατου καὶ ἄλλων ὑλῶν καὶ Μηχανημάτων πρὸς φωτισμόν κτηνηρίων δυνάμιν κλπ.

Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἀπλοῦς τρόπος τοῦ λέγειν ἀλλὰ στηρίζεται ἐπὶ δεδομένων θεικῶν.

Πρὸς τοῦτο θὰ προβῶμεν εἰς σύγκρισιν μεταξὺ τῆς ἐκτελεσθείσης ὑδραυλικτικῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Δήμου Χανίων καὶ ἰσοτιμῶν θερμικῆς τοιαύτης, λαμβάνοντες ὡς βάσιν σχετικὴν ἐκθεσιν τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τοῦ Ἐργασταρίου Ὑδροστροβίλων «ΥΟΙΤΗ» καὶ εἰδικοῦ περὶ τὰ ὑδραυλικά κ. Γιαντζέκ, ὅστις βεβαίως ἐν αὐτῇ δτι, συμφώνως πρὸς τὰς μετρήσεις τῶν ρεόντων ὑδάτων Ἀγνιάς τὰς ὁποίας ἐξετέλεσε κατὰ μῆνα Ν)βριον 1928, δηλαδὴ ἐποχὴν ἐλαχίστης ποσότητος ὑδατος, ἢ Ὑδραυλικὴ ἐγκατάστασις Ἀγνιάς δύναται νὰ ἀποδώσῃ κατὰ μέσον ὄρον δυνάμιν ἀνερχομένην εἰς 2.500.000 ὠράων ἵππων εἰρησίως.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνωτέρω ἀναφερομένης διαθεσίμου δηρόμεως τῆς ὑδραυλικῆς ἐγκαταστάσεως Ἀγνιάς θέλομεν νῦν ἐξετάσει ποῖα ἢ συμπεροτέα διὰ τὸν δῆμον λύσεις, ἢ ἐκτελεστέα Ὑδραυλικὴ ἐγκατάστασις ἢ ἰσοτιμῶν θερμικῆς τοιαύτης ἐν Χανίσις μὲ μέσην δυνάμειος 2.500.000, ὠράων ἵππων εἰρησίως.

Α' ΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

3 ομάδες 514 ίππων έκαστη

1) Ύδραυλικά και οικοδομικά Δ. ΑΓΓΛ.	35. 000 —
2) Ἀπαλλοτριώσεις	» 8. 000 —
3) Ὑδροστροβίλοι	» 4. 000 —
4) Γενήτριαι	» 1. 600 —
5) Μετασηματισταὶ καὶ ἐγκαταστάσεις διανομῆς »	2. 140 —
6) Ροηφόρος γραμμὴ ὑψηλῆς τάσε- ως, τηλεφωνικὴ γραμμὴ	» 1. 800 —
7) Συναρμογὴ	» 540 —
8) Μεταφοραὶ μηχανημάτων καὶ διά- φορα »	1. 920 —
Σύνολον Λίραι Ἀγγλίας περίπου	55. 000 —

Β' ΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

3 Ὁμάδες 510 ίππων έκαστη

1) Οικοδομικά	Δ. ΑΓΓΛ.	4. 000 —
2) Μηχαναὶ Διήξει	»	16. 500 —
3) Γενήτριαι	»	3. 750 —
4) Ἐγκαταστάσεις διανομῆς	» »	900 —
5) Συναρμογὴ	» »	3. 850 —

Σύνολον Δ. ἀγγλ περίπου 28. 000 —

Ἡ Ὑδραυλικὴ ἐγκατάστασις ἐστοίχισεν ἄρα 27. 000 λίρας Ἀγγλίας ἐπὶ πλέον πτω' οὐα θλ ἐστοίχισεν ἰσόμενος θεσμικὴ τοιαύτη.

Ἄν ὑπολογισθῶν εἰς τὴν Ὑδραυλικήν ἐγκατάστασιν καὶ εἶτεραι 3. 000 Λ. Ἀγγλίας κατ' ἀνώτατον ὄριον δὲ ἐπὶ πλέον γενικὰ ἐξοδα, τὰ ἐπὶ πλέον ἐξοδα τῆς Ὑδραυλικῆς ἐγκαταστάσεως; ἀνέρχονται συνολικῶς εἰς 30, 000 λίρας Ἀγγλίας. Ἐπομένως ὁ Δῆμος Χανίων ἐκτελέσει ὑδραυλι-

κὴν ἐγκατάστασιν ἐπιβαρύνεται μὲ λίρας Ἀγγλίας 3. 000 ἐτησίως δι' ἐπὶ πλέον τοκοχρεωλύσιον.

Ἄς ἴδωμεν τὴν ποσὴν δαπάνη ἣν θέλει ἀπαιτηθῆ ἔτησίως εἰς καύσιμον ὕλην, ἔλαιον λιπάνσεως σιουπίον κλπ. ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως θερμοκῆς ἐγκαταστάσεως καὶ διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν προαναφερθέντων 2, 500. 000 ὠριαίων ἵππων ἐτησίως.

Ἄν ὑπολογισθῆ ὡς μέση καταναλώσις τῆς Μηχανῆς Δῆξελ 220 γραμμάρια διὰ καύσιμον ὕλην καὶ 4 γραμμάρια δι' ἔλαιον ἀνά ὠριαῖον ἵππον, ἔχομεν.

$2. 500 \times 220 = 550. 000. 000 = 550$ τόνους καυσίμου ὕλης, ἀντιπροσωπεύοντων ἀξίαν 1. 100. 000 δραχμῶν ἤτοι: Α. Ἀγγλίας 2. 900

Ἐπίσης δι' ἔλαιον μηχανῶν 4 γραμμάρια ἀνά ἵππον καὶ ὄραν.

$2. 500 \times 4 = 10. 000$ γρμ = 10 τόνους ἐλαίου ἀντιπροσωπεύοντος ἀξίαν 400 λιρῶν Ἀγγλίας.

Ἐν περιπτώσει ὅθεν ἐκτελέσεως θερμοκῆς ἐγκαταστάσεως ἔχομεν ἐπὶ πλέον δαπάνην.

1) εἰς καύσιμον ὕλην Α. Ἀγγλ. 2. 900—

2) » ἔλαιον » » 400—

3) » Σιουπί λλιανσιν κλπ. » » 300—

Σύνολον Α. Ἀγγλίας 3. 400—

Ἐπίσης πρέπει νὰ ληφθῆ ἐπ' ὄψιν διὰ τὰ διάφορα Μηχανήματα καὶ ἐγκαταστάσεις ὑπάρχειν εἰς φθοράν καὶ μετὰ πάροδον ὠριζόμενον χρονικοῦ διαστήματος τιθενται εἰς ἀχρησίαν. Δὲν ὅθεν νὰ διατιθῆται ἐτησίως καὶ ὠριζόμενον ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐγκαταστάσεων, ὡς καὶ ἕτερον ποσὸν διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν ἐγκαταστάσεων, ἵνα μετὰ τὴν ἀχρησίαν αὐτῶν, ὑπάρχη διαθέσιμον τὸ διὰ τὴν ἀνανέωσιν ἀπαιτούμενον ποσόν. Ἰδωμεν νῦν ποία, τὰ

ετήσια ποσά διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀπόσβεσιν.

Α) ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

1) Οικοδομικά καὶ ὑδραυλικά	1ο]ο	Αρ. Αγγλ.	350.—
2) Ὑδροσιρόβιλοι	4]ο	»	» 160.—
3) Γεννήτριαι	6,5]ο	»	» 104.—
4) Μετασχηματισταὶ κλπ.	5ο]ο	»	» 107.—
5) Ρηφῶρος γραμμὴ	7ο]ο	»	» 126.—
		Σύνολον	874.—

Β) ΘΕΡΜΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

1) Οικοδομικά	1ο]ο	Α. ΑΓΓΛ.	40.—
2) Μηχαναὶ Διζελ	13ο]ο	»	» 2150.—
3) Γεννήτριαι	6,5ο]ο	»	» 243.—
4) Ἐγκατάστασις διανομῆς	5ο]ο	»	» 45.—
		Λίραι Ἀγγλίας σύνολον	2478

Τὰ διαιετησόμενα ἄρα ἐπὶ πλέον ποσὰ διὰ τὴν θερμικὴν ἐγκατάστασιν ἀνέρχονται εἰτησίως εἰς 1.600 Λίρας Ἀγγλίας διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀπόσβεσιν καὶ 3.400 Λίρας Ἀγγλίας διὰ καύσιμον ὕλην, ἔλαιον λιπάνσεως, σιουπιον κλπ. ἤτοι ἐν συνόλῳ εἰς 5.030 Λίρας Ἀγγλίας εἰτησίως Ἐὰν ἀπὸ τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς ἐπὶ πλέον ἀπαιτουμένης διὰ τὴν θερμικὴν ἐγκατάστασιν δαπάνης ἀφαιρέσωμεν τὸ διὰ τὴν ὑδροηλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν, ἀπαιτούμενον ἐπὶ πλέον εἰτησίον τοκοχρεολύσιον ἐκ Λιρῶν Ἀγγλίας 3.000 εὐρίσκομεν ἐπὶ πλέον διαφορὰν μὲ τὴν ὁποίαν βαρύνεται ἡ θερμικὴ ἐγκατάστασις ἐκ Α. Α. 2.030 ἢ 750.000 δραχμῶν, ποσὸν τὸ ὁποῖον, μειὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν συνομολογηθέντος δανείου ἤθελεν ἀνέλθει εἰς 2.000.000 περὶ πλου δραχμῶν εἰτησίως.

Καὶ τοῦτο διότι, ἐξοφλουμένου τοῦ δανείου κατασκευῆς, ἡ μὲν ὑδραυλικὴ ἐγκατάστασις βαρύνεται μόνον μὲ τὰ ἔξοδα συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἐν ᾧ ἡ θερμικὴ ὄχι μόνον βαρύνεται μὲ ἔξοδα συντηρήσεως πολὺ ἀνώτερα

ὡς εἶδωμεν, τῶν διὰ τὴν ὑδραυλικὴν ἀπαιτουμένων, ἀλλ' ἔχει συγχρόνως εἰς βίβρος τῆς καὶ τὰ ἔξοδα κανοσίου ὕλης κλπ. ἀντιπροσωπεύοντα ἀρκετὰ σοβαρὸν πρῶτον.

Ἡ κ. τὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπὶ πλέον διαφορὰ δαπάνης εἰς βάρος τῆς θερμοκ. ἐγκαταστάσεως ἐκ δραχμῶν 2.000.000. κατ' ἔτος ἢ ὅπλα λογιζομένη ὡς τόκος ἀντιπροσωπεύει κεφάλαιον Δανείου ὑπερβαῖνον τὰ 22.000.000 δραχ. δὲν ἀποσβέννεται ποτέ, ἀλλὰ θὰ ἐβάρυνε πάντοτε τὰ ἔργα, ὡς πᾶς τις πολὺ εὐκόλως ἀνιλαμβάνεται.

Εἰς τὰ πλεονεκτηήματα ταῦτα τὰ ὅπλα παρουσιάζουν αἱ ὑδραυλικαὶ ἐγκαταστάσεις ἀπέαντι τῶν θερμοκῶν, ὀφείλεται καὶ ἡ ἔξαιρετικὴ σημασία ἢ ὅποια ἀποδίδεται εἰς τὰ τοιαῦτα ἔργα ἀλλαχού, θεωρούμενα, ὅπως καὶ πράγματα εἶνε ὡς οὐκ ὠδεις παρήγοντες ἐξηγηρητέως τῆς Ἑθνικῆς ἐν γένει οἰκοτομίας, διὰ καὶ τυγχάνουσιν καὶ τῆς Κυβερνητικῆς ὑλικῆς ὑποσηρίξεως. Οὕτως ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ γειτονικά ἡμῶν Κράτη, ἢ Κυβέρνησις, ἐν ᾧ πολλάκις εἰσφέρει ἀνλόγον ποσὸν διὰ τὴν πρώτην ἐγκατάστασιν, παρέχει καὶ εἰησίως ἐπιχορηγήσιν 40 λιρέιτας ἀνδ' ἕκαστον ὑδραυλικῆς ἐγκαταστάσεως· ἡ Τσεχοσλοβακία ἀναγράφει καὶ ἔτος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς κοινῆς ἐξ 75.000.000 κορωτῶν χρυσῶν δι' ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἢ Σερβία δὲ καὶ ἡ Βουλγαρία ἔχουσιν λόβει εἰδικὰ μέτρα πρὸς διενκόλυσιν παρομοίων ἔργων.

Τὰ συντελεσθέντα ἔργα εἶνε εὐνυχῶς ἐδραῖα καὶ ἀσφαλῆ οὐ μόνον ἀπὸ ἀπόψεως κατασκευῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀποψεως οἰκονομικῆς.

Τὸ σύνολον τῆς κατοβληθείσης μέχρι σήμερον δι' αὐτὰ δαπάνης ἀνῆλθεν εἰς 78.500 λ.Α. ὑπολείπεται δὲ ἡ κατοβολή Α.Α.5.000 διὰ διαμέρους τόκους, ὀφειλομένους εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ Α.Α.8.500 περίπου δι' ὑπόλοιπα ὀφειλόμενα εἰς τὸς ἀναδόχους τῶν ἔργων. Ἡ συνολικὴ οὖτω δαπάνη διὰ τὰ ἔργα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀπαλλοτριώσεων, ἀνέρχεται εἰς Α.Α.92,000 ἢ-

τοί με τὴν σταθεροποιηθεῖσαν τιμὴν τῆς λίρας εἰς 34.500 000 δραχμῶν.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν δανείου ἐκ συνολικοῦ ποσοῦ εἰς ὃ ἀνῆλθεν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἢ διὰ τὰ ἔργα δαπάνη, ἦτοι δρ. 34.500.000 ἐξοφλητέου, εἰς 28 ἔτη θὰ ἰπαιτηται ἐτησίως ποσὸν δραχμῶν 3,393,495,90, διὰ τὰ ἔξοδα δὲ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἔργων περὶ τὸ 1 000.000 δραχμῶν ἐτησίως ἦτοι ἐν συνόλῳ ποσὸν 4.393.495.90 δραχμῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων μέχρι τοῦδε ἐγκαταστάσεων ἢ ἀποδόσεις τῶν ἔργων ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Διὰ τὸν δημοτικὸν φωτισμὸν δρ.	1.000.000.—
» Διμερικὸν » »	200.000.—
» Ἰδιωτικὸν φωτισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει μέσης ἀποδόσεως μεταξὺ χειμερινῆς καὶ θερινῆς περιόδου	δραχμαὶ 1.8000.000.—

Ἦτοι ἐν συνόλῳ δραχμαὶ 3.000.000

Πᾶς ἀμερολήπτως κρίνων τὰ πράγματα, δὲν δύναται ἢ νὰ ὁμολογήσῃ διὴν ἢ τοιαύτη ἀπόδοσις, ἐντὸς ἐπιταμητον μόνον ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ κανονικὴ λειτουργία τῶν ἔργων, εἶνε πλέον ἢ ἐνθαρρυντικὴ, ἂν μάλιστα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνός μὲν τὴν κρατοῦσαν οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ τὴν κατάστασιν ἣν δημιουργεῖ τὸ ἐνοικιοστάσιον, κατάστασιν ἢ ὅποια ἀνεγνωρισμένως παρακωλύει τὰς ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ἔλλειψιν ἐταιρίας, ἣτις θὰ διηρηκόλυνε τὸν πολὺν κόσμον, ἐκτελοῦσα τὰς ἐγκαταστάσεις καὶ ἀναλαμβάνουσα τὴν δαπάνην εἰς μηνιαίας δόσεις.

Καὶ οἱ μᾶλλον αἰσιοδόξως κρίνοντες τὰ ἔργα εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν, δὲν ὑπελέγιζον εἰς τόσιν ἀπόδοσιν ἐντὸς τοσούτου βραχέος χρονικοῦ διαστήματος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γενομένων ἰδιωτικῶν ἐγκαταστάσεων, ἀριθμὸς βαθμιαίως ἀυξανόμενος, μαρτυρεῖ κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον τὸ φιλοπρόδιον τῶν συμπληρωμάτων καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, παρὰ τὴν κρατοῦσαν δύσκολον οἰκονομικὴν κατά-

στασιν, ὅπως ἀπολαύσωσι τῶν ἀγαθῶν τοῦ πλουτισμοῦ.

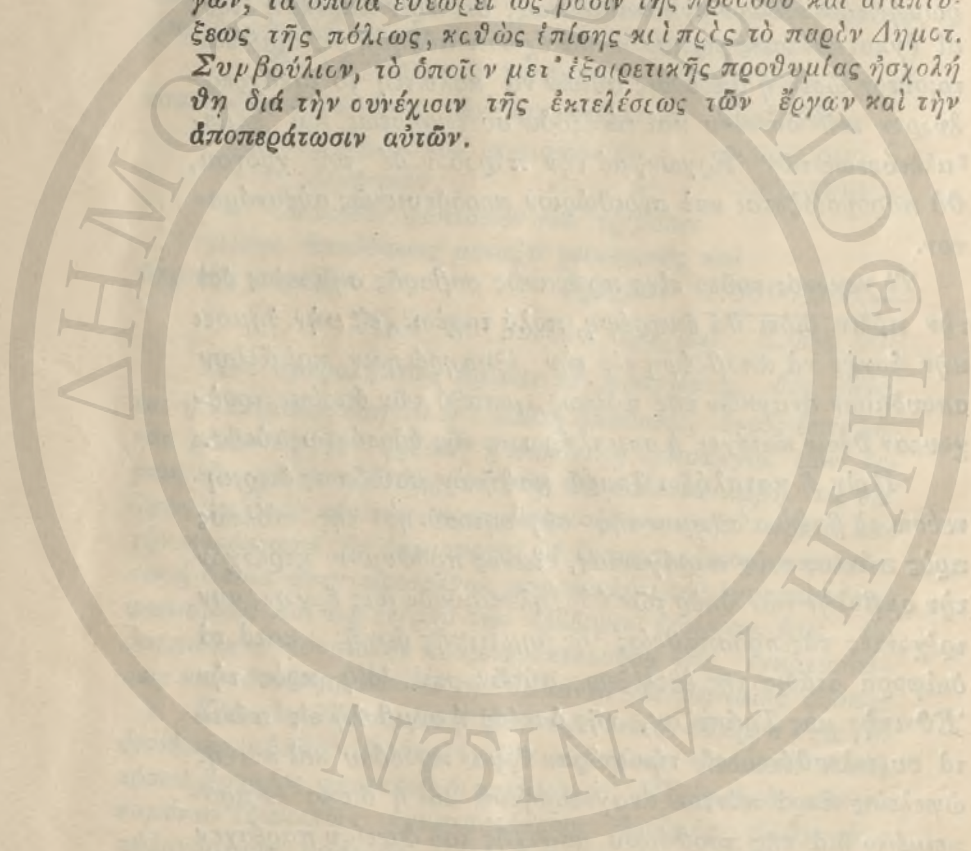
Εἰς τὴν ἰδίαν ταύτην τῶν συμπολιτῶν μας ἀποβλέπων τις δύναται ἀσφαλῶς νὰ ἐλπίζῃ, κατόπιν μάλιστα εὐκολιῶν τινων αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ἐσχάτως νὰ γίνωνται διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων ἐγκαταστάσεως, ὅτι πρὶν παρέλθῃ ἔτος, αἱ ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ θὰ ἔχωσιν ἀξιοθῆ εἰς ἀριθμὸν τοιοῦτον ὥστε ἢ ἀπὸδοσις αὐτῶν νὰ καλῶνται τὸ τοκοχρεὸ λυτρον τοῦ δανείου καὶ τὰ ἐξοδα συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν Ἔργων, μὲ τὴν πληρῶν δὲ τοῦ χρόνου, θὰ παρουσιάζεται καὶ περιθώριον προοδευτικῶς ἀξανάμενον.

Τὸ γεγονός τοῦτο εἶνε προφανῶς σοβαρᾶς σημασίας διὰ τὴν πόλιν διότι θὰ ἐπιτρέψῃ, πολὺ ταχέως, εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ ἄλλων σπουδαίων ἀναγκῶν τῆς πόλεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχουσαν θέσιν κατέχει ἡ συμπλήρωσις τῆς ὑδροπέρας αὐτῆς.

Πρὶν ἢ καταλήξω θεωρῶ καθήκον μου ὅπως διερωτηθῶ εὐγνωμοσύνης τῆς πόλεως πρὸς πάντας τοὺς παράγοντας, οἵτινες πρόθυμον παρέσχον τὴν συμβολὴν τῶν ὑπὲρ τῶν ὑδροηλεκτρικῶν μας ἔργων, συντρέχοντες τὰς προσπάθειάς τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν μας Τράπεζαν, τῆς ὁποίας ἡ συμβολὴ εἰς πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς τὴν χώραν ἔργα προόδου καὶ κοινῆς ὠφελείας παρὰ πάντων ἀναγνωρίζεται καὶ ἡ ὁποία ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς προθύμου παροχῆς τοῦ δανείου παρέσχεν εἰς τὸν Δῆμον τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως Ἔργων τόσον μεγάλης σημασίας ὑπὸ πλειστάς ἀπόμεναις διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν, τὰ ὁποῖα ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῶσι.

θῶσιν.

Ἐπίσης καθήκον ἱπ βιβλημένον κρῖνω ὅπως δημοσίᾳ ἐκφράσω τὰς εὐχριστίας μου πρὸς τὸ προκατόχον δημοτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφείσθη, ἐπὶ μακρὰ ἔτη, κόπων καὶ μόχθων χάριν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν Ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐθεώρει ὡς βόσιν τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῆς πόλεως, καθὼς ἰπίσης καὶ πρὸς τὸ παρὸν Δημοτ. Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον μετ' ἐξαιρετικῆς προθυμίας ἡσχολήθη διὰ τὴν οὐνέχσιν τῆς ἐπιτελείσεως τῶν ἔργων καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΤΟΥ

Κ. ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

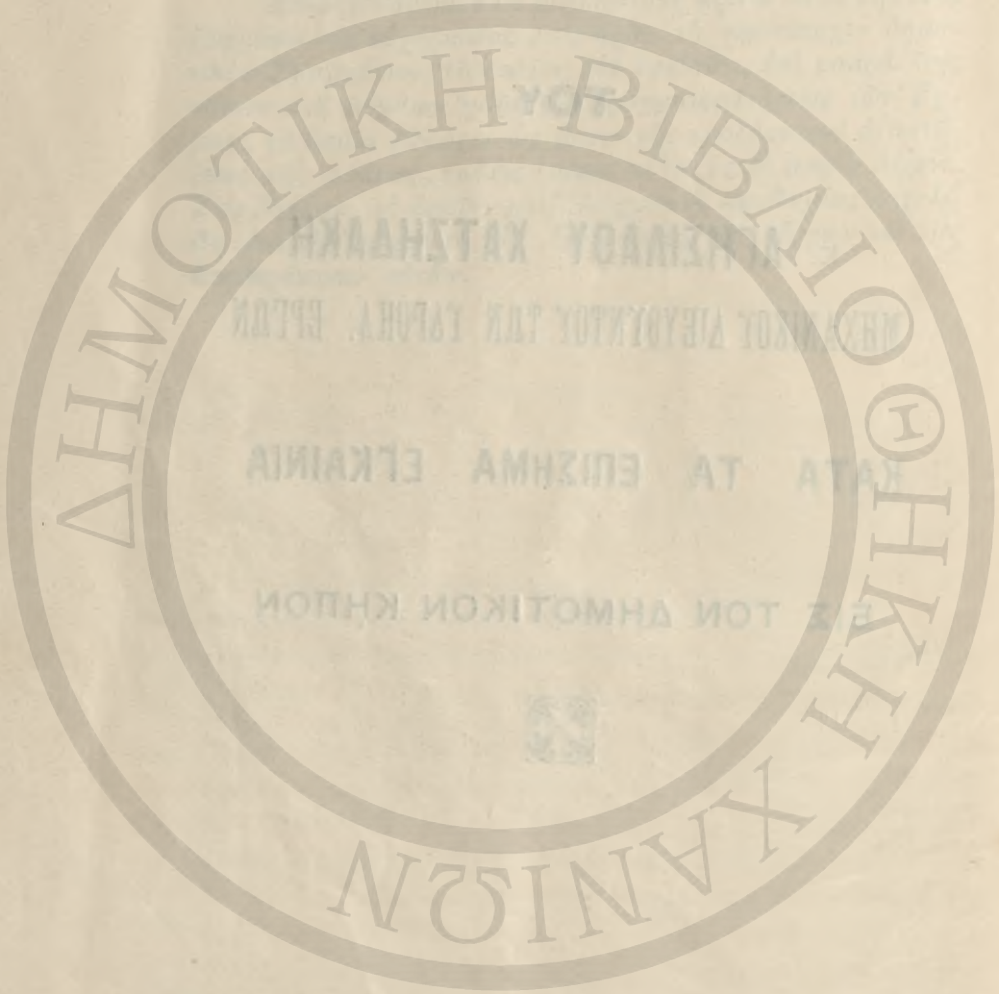
ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΩΝ ΥΔΡΟΗΛ. ΕΡΓΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΚΗΠΟΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΔΟΤΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΚΗΠΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Κ. ΑΓΗΣΙΔΑΟΥ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΚΗΠΟΝ

Καιόπιν τῆς λεπτομεροῦς ἐξιστορήσεως τῆς ἀπ' ἀρχῆς θέσεως τῶν Ἔργων ὑπὸ τοῦ κ. Δημάρχου, θέλω περιορισθῆ εἰς σύντομον ἀνασκόπησιν τοῦ τεχνικοῦ μέρους, θίγων καὶ τὰς ἀπόψεις ἐκεῖνας αἵτινες ἐνδιοφύρονσιν τὴν δόλην τῶν Δημοτῶν.

Τὰ Ἔργα Ἀγυιάς ἀποτελοῦσι κλασικὸν παράδειγμα χρησιμοποιοῦσεως χαμηλῆς πιώσεως ὕψους περίπου 10,50 μ. πηγῶν ὑδάτων μὲ ἐλαχίστην παροχὴν 2,5 κυβ. μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον, ἐγκατεστημένην δύναμιν 1200 ἵππων, καὶ εἰησίαν παραγωγὴν 2,500,000 ὥριατων ἵππων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐλαχίστου τῆς παροχῆς. Τὸ ρεῦμα τριφασικόν, 50 περιόδων, παράγεται εἰς τάσιν 500 βόλτ καὶ μειασχηματίζεται εἰς 10,000 βόλτ, ὑφ' ἣν τάσιν καὶ μεταφέρεται εἰς Χασιά, ἐνθα ὑφίσταται νέον μειασχηματισμὸν εἰς 125 βόλτ διὰ τὸν φωτισμὸν καὶ 220 διὰ τὴν κίνησιν

Διὰ τὰ ἔργα κατηναλώθησαν :

115 000 ἡμερομίσθια ἐργατῶν.

2000 τόνοι Σιμέντου.

250 τόνοι σιδήρου.

8500 κυβικὰ ἀμμοχαλίκων.

370 κυβικὰ ξυλείας.

40 τόνοι χαλκοῦ

Ἐποθετήθησαν 1500 στῦλοι καὶ ὑποστηρίγματα.

1000 Λαμπτήρες Δημοτικοῦ φωτισμοῦ.

123 Χιλιόμετρα γραμμῶν ἠλεκτρικῶν.

7 Χιλιόμετρα καλωδίου

καὶ ἐξετελέσθησαν 110. 000 κυβικὰ χωματισμῶν

6, 500 κυβικὰ μπετόν

13.000 τετραγωνικὰ μέτρα ἐπιχρισμάτων καὶ ἀρκεῖται ἐν αὐτοῖς γιάδες κυβικῶν τοιχοποιίας.

Ταῦτα ἐν μεγίστη συνιομ'α ἰὰ τεχνικὰ βασικά χαρακτηριστικά τῶν ἔργων.

Ἐπι συντομώτερον θέλω θίξει ἤδη μερικὰς στοιχειώδεις ἀπόψεις γενικοῦ διὰ τὴν πόλιν ἐνδιαφέροντος:

Διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ὑδραυλικῆς ἐγκαταστάσεως ἔναντι θερμικῆς τοιαύτης, ἀνέφερον ἐκτενῶς ὁ κ. Δήμαρχος. Προσθετέον μόνον διὰ συνετέλεσεν εἰς τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν καὶ τὸ διὰ ἀρχικῶς τὸ δάνειον εἶχε συναφθῆ μετὰ τοκοχρεώλυτον 6 1)2 τοῖς ἑκατὸν μύρον, ὃ τερὸ ὅμως δυστυχῶς βραδύτερον καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἤχθη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς εἰς 9 ο).).

Τὸ τοιοῦτον ὑπῆρξε προφανῶς θανάσιμον πλήγμα κατὰ τῶν ἔργων, τὸ διὰ ὅμως τὰ ἔργα ἠνέχθησαν τελεσφόρως σχεδὸν τοιοῦτον πλήγμα ἀπὸ οἰκονομολογικῆς ἀπόψεως ἀποδεικνύει σαφῶς τὸ ἀπολύτως σιερδὸν τῶν προβιέσεων, ἐφ' ὧν τὰ ἔργα ἐβασίσθησαν, ὅχι μόνον ἀπὸ τεχνικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ οἰκονομολογικῆς ἀπόψεως.

Θίγω, δεύτερον, τὸ ζήτημα τῆς τεχνικῆς ἐπιτυχίας τῶν ἔργων, ἧτις ἀτομφισθητικῶς ὑπῆρξεν ἀπόλυτος.

Δεκάς ὁλόκληρος μηχανικῶν, ὧν τέσσαρες ξένοι, ἀπολύτου κύρους καὶ εἰδικότητος εἰς τοιαῦτα ἔργα, ἐξεφοδοθησαν ἐνθ' ὑσιωδῆς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τούτων. Μόνον οἱ μὴ εἰδικοί καὶ πολιτικοὶ γοῦντες ἔχουσιν ἀντι-

ρήσεις. Οὐδείς ἀπολύτως Μηχανικός διεφώνησεν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, οἱ δὲ ἐπισήμως γενόμεναι δοκιμαίαι ἐδικαιώσαν ἡμᾶς. Ἐπιπροσθέτως ὁμοῦ καὶ αὐτὴ ἡ Φύσις ἠθέλησε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄριστον κάθε ἀμφιβλλίας, καὶ ἐξαπέλυσεν, ὡς πάντες ἐνθυμοῦνται, πέρουσιν φοβερὸν ἀνεμοσιρόβιον, πλημμύρας καὶ θαλασσοταραχὴν. ἀπολύτως πρωτοφανοῦς ἐντάσεως· καὶ ὁμοῦ τὰ Ἔργα οὐδεμίαν ἀπολύτως ζημίαν ὑπέσκησαν, ὥστε ἐδοκιμάσθησαν ταῦτα καὶ ἐν ταῖς πράγμασιν ἐπιτυχῶς. Οὐδὲν παρημελήθη ἀπὸ διέδει νὰ ἔχῃ προβλεφθῆ διὰ τὴν πλήρη ἀσφάλειαν, γενομένης ἐν καιρῷ καὶ λεπτομεροῦς γεωλογικῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐδάφους, ἥ τις κατέδειξε καὶ τὴν σταθερότητα καὶ ἀφ' ἑλπίαν καὶ τῶν πηγῶν Ἀγνιᾶς,

Ἐιέρα ἀποψίς, ἐνδιαφέρουσα τὴν πόλιν καὶ ἀμεσότητας καὶ τὴν τεχνικὴν τῶν ἔργων Διευθύνειν εἶναι ἡ καθυστέλλουσα τῆς ἐκτελέσεως.

Ἐπὶ τῆς πράγματι τοιαύτη μακροτάτη κατὰ τὴν διαξαγωγὴν τῶν ἔργων καὶ τοῦ Γραφειοκρατικοῦ μέρους τοῦ ζητήματος, καὶ δι' ἣν ἡμεῖς οὐκ εὐδυνόμεθα οὐκ ἀπόκειται ἡμῶν νὰ ὑποδειξώμεν τὸν αἴτιον. Κατὰ τὴν πραγματικὴν ὁμοῦ ἐκτέλεσιν, ἥ τις καὶ μόνη ἐνδιαφέρει ἡμᾶς, ὡς Τεχνικὴν Διευθυντὴν, ὅμι μόνον δὲν ὑπῆρξε καθυστέλλουσα ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐξετελέσθησαν τὰ ἔργα μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, περὶ τῶν 15 μόνον μηνῶν. Ὁλόκληρος ἡ ὥς ἄνω ἀναφερομένη σημαντικώτατη ποσότης ἐργασίας, παρὰ τὴν ἑλλειψιν ἐταρκῶν τεχνικῶν μέσων καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ σπάνιον κατωτέρου τεχνικοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὸν μεσολαβήσαντα χειμῶνα, ἐτετεύχθη ἐντὸς ὀλίγων σχετικῶς μηνῶν.

Ὁ πρὸς εὐεταῖς νὰ ἐπεξηγήσω τὸ ζήτημα τῆς ὑπερβίσεως

ως τῶν προϋπολογισθεισῶν δαπανῶν.

Εἰς ταύτην κυρίως συνετίθεισεν οὐχὶ ἡ δαπάνη τοῦ διευθύνοντος προσωπικοῦ, ὡς ἐλέχθη, καθόσον τὰ σχετικὰ ταῦτα ἔξοδα εἰς μισθοδοσίας προσωπικοῦ μόλις ἀνῆλθον εἰς τὸ ἡμῖσιν ἐκείνων ποῦ εἰς ἀνάλογα ἔργα συνήθως δαπανῶνται, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀναγκαίας προσδήκας καὶ ἐνισχύσεις εἰς αὐτὰς, διὰ τὰ ἐξασφαλισθῆναι ἢ ἀπόλυτος ἀσφάλεια καὶ ἐπιτυχία τῶν ἔργων, ἐδέησε τὰ καταφύγωμεν, τῆς ἐγκεκκριμένης Μελέτης μὴ προβλεπούσης ἐπαρκῶς τὰ πράγματα.

Ὅφειλω τὰ δηλώσω δι' ἄνευ τῶν μέτρων τούτων ἴσως δὲν θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν αὐτὴν τὴν σιγμὴν τὰ συζητῶμεν ἠρέμως καὶ μετὰ πεποιθήσεως, ὅπως ἄλλαχ' ὤσιν ἐβη πράγματι.

Ἐἰς τὸν λόγον τῶν ὑπερβάσεων τούτων ὑπῆρξε τὸ δι' ἡμᾶς κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ ἀρχικοῦ Δανείου, ὅπερ ὡς γνωστὸν προεβλέπειτο εἰς Δίρας Ἀγγλίας, ἡ Δίρα εἰμᾶτιο δραχμ. 400, τὰ δὲ ἡμερομίσθια ἐκυμαίνοντο περὶ τὰς 25, δραχμὰς, ἐνῶ ἀντιθέτως, διὰ τὴν ἔκτασιν ἢ ἐκπέσεις, ἡ Δίρα κατήλθεν μέχρι 250 δραχμ. τὰ δὲ ἡμερομίσθια ἀνῆλθον εἰς 60 δραχμὰς. Εἶναι ὁθεν προφανές δι' οἱ Προϋπολογισμοὶ οἱ ὁποῦν συνετάχθησαν εἰς Δίρας ὡς καὶ τὸ σχετικὸν Δάνειον, δὲν ἐπῆρκουν πλέον μὴ ἀνταποκρινόμενοι πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ κυριώτεροι λόγοι τῆς ὑπερβάσεως καὶ οὐχὶ αἱ μισθοδοσίαι τοῦ προσωπικοῦ, καὶ δὴ τῆς Διευθύνσεως, τοῦ Διευθυντοῦ λαμβάνοντος μόλις το 1)5 τῆς σήμερον κεκανοτισμένης δι' ὅμοια Ἔργα ἀμοιβῆς.

Ἐτέρω ἀπορίας σοβαρῶς τὴν Περίαν εἰδιωγέρονσα εἶναι ἡ ἐπάρκεια καὶ ἡ δυνατότης ἐπεκτάσεως τῆς ἐγκαταστάσεως Ἀγγυῆς.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ δύναμις ἢ ἐπιτυχασμένη εἶναι

ἐπαρκεοιάτη ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα, καίτοι ἀκόμη καὶ σήμερον σημαντικώτατον μέρος τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν χάνεται ἀσολῶς, μὴ διοχειτευόμενον εἰς τὴν Δίμνην.

Διὰ τὸ μέλλον τὰ ἔργα διετέθησαν οὕτως ὥστε ἡ επέκτασις εἶνε εὐχερῆς καὶ διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ χωρίου Περιβολίων, αὐτὰ, μὲ ἐλάχιστα σχετικῶς ἔξοδα δύναται νὰ αὐξήσωσιν κατὰ 50%) τὴν δυνάμιν τῆς Ἀγυιάς κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἔτους, καὶ διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Κερτίου καὶ διὰ προσθήκης μιᾶς Diesel μικρᾶς, καὶ δι' τῆς περισυλλογῆς ἑπιβίων τῶν ὑδάτων Ἀγυιάς, ὥστε δι' οὐχὶ μεγάλης δαπάνης νὰ ἦ δυνατὴ σημαντικὴ αὐξήσις ἢ δυνάμεως.

Ἄλλωστε δέον νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ παραγωγή τῶν 2,500,000 ὠριῶν ἵππων, ἀφορᾷ τὴν ἐλάχιστην παροχὴν τῶν πηγῶν καὶ διὰ καὶ σήμερον ἔτι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους ἡ παροχὴ τῶν πηγῶν εἶναι μεγαλυτέρα τῶν 2,5 κυβικῶν, ὥστε ἡ ἐπιτυγχανομένη εἰρησία δυνάμεις νὰ ἦ κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῶν 2,500,000 ὠριῶν ἵππων, ἢ τοῦ δυνάμεις ἐπαρκῆς καὶ σηματοκωτάτης.

Ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα ἀποφῆς εἶναι ἡ ἀπόδοσις ἢ οἰκονομικὴ τῶν ἔργων.

Ἡ πόλις ἀγορᾷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διὰ τὸν Δῆμον πληρώνει διὰ τὸν Δημοτικὸν προτισμὸν μόλις δραχμᾶς 2,90 τὸ Κιλοβάτ, ἡ δὲ Ἀμνικὴ Ἐπιτροπὴ μόλις δραχμᾶς 2,50, ἢτοι τιμὰς πρωτοφανεῖς, ἀπολύτως ἐξεντελιστικὰς, ἀνευ τῶν ὀρίων δόμων θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ διατήρησις τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος μοναδικοῦ ἠλεκτροπρωτισμοῦ μας.

Ὁ ἰδιωτικὸς φωτισμὸς πληρώνει ἐνταῦθα 7—8 δραχμᾶς ἢ δὲ κτήσις 1,50—4 δραχμ. ἀνὰ Κιλοβάτ. Ἴδου δὲ τὴν πληρώνουσαν εἰς ἄλλαι πόλεις.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΡΥΜΑΤΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Πόλις		Τιμή ἀνά κίλο βάρι ὄζιαϊον
1	Ἀθῆναι	Κατασημαία 9. 93
1	»	Οικίαι 8. 76
2	Βόλος	9. 35
3	Πιραι	8
4	Ἡράκλειον	8. 75
5	Δίρυσσα	10. 50
6	Ἰωάννινα	10. 50
7	Καβάλλα	10. 50
8	Δράμα	14
9	Σύρος	15. 80
10	Τροκάλα	15. 80
11	Καρδίτσα	15. 80
12	Κιλίκαι	15. 80
13	Χοινά	Ἰδιωτικὸς φωτισμὸς 7—8
		Κίησις 1. 50—4
		Δημοτικὸς » 2. 85
		Διμενική 2. 59

Ἐκ τῶν ἀνω σοφίσιατα κ. ταφαίνεαι ὅτι ἐν-
ταῦθα ἔχομεν τὸν ἐφθηνότερον φωτισμὸν, ἰδίω; δὲ ὁ Δη-
μος καὶ ἡ Διμενική, σχεδὸν δωρεάν.

Παρὰ τὸ μικρὸν τῆς τιμῆς καὶ μὲ τὸς σημαντοῦς
χιλίους μόνων πελτίας τὰ ἔργα ἤδη εἰσπράττουσι τὰ 3)4
τῶν συνολικῶν δαπανῶν τῶν καίτοι μόλις ἀπὸ ὀλίγων μη-
νῶν λειτουργοῦσιν.

Ἐντὸς ἑνὸς τοῦ πολὺ θὰ ἐπέλθῃ πλήρως τὸ ἰσοζύγι-
ον, ἐν μίλισια ληρῆῃ πρόνοιᾳ νὰ γίνωσι αἱ ἐσω-εργαίαι
ἐγκαταστάσεις, τοκιοχρηολητικῶς θὰ ἔξωμεν καὶ σημεντι-
κὸν περιθώριον εἰσπράξεων. Ὅταν δὲ ἐντὸς ὀλίγων ὀλί-
κληρῆς ἢ παραγρομέτη εἰρησὶε δύναμις ἐκ τῶν ἔργων τῶν

2 500.000 ὠραίων ἵππων καταναλωθῆ, τότε τὸ ρεῦμα θὰ στοιχίξῃ μόνον περὶ τὰς 2 δρ, δηλ. τιμὴ εἰς εὐδεμίαν ἄλλην πόλιν τῆς Ἑλλάδος οὔτε ὑπάρχουσα οὔτε δυναμένη νὰ ὑπέρξῃ. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῆ δι καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀκόμη τοιαῦτα τιμαὶ δὲν ἐπιωρχάνονται. Εἰς τὴν Ρώμην π. χ. πληρῶνεται τὸ κιλοβάτι λιρέτιες 3 ἥιοι δρχ. 12.

Ἄλλωστε καὶ αὐτὴν τὴν συγκμὴν ἐὰν ὁ Δῆμος κ. ἢ ἡ Διμενικὴ πληρῶσουν τὸ ρεῦμα ποὺ καταναλίσκουν εἰς τὴν κανονικὴν του τιμὴν, ἀντὶ νὰ τὸ ἔχουν σχεδὸν δωρεάν, θὰ ἐπιευχεθῆ ἀμέσως πλήρως τὸ ἰσοζύγιον, χωρὶς νὰ περιμέτωμεν ἐν ἔτος. Μὲ ἐκπλήσσει δὲ διατὶ ἐπιμόνως ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἀποκρύπτεται. Ὅταν δὲ ἐξοφληθῆ καὶ τὸ δάνειον ὀλόκληρον καὶ τὰ ἔργα ἀπαλαχθοῦν τοῦ τοκοχρεολύτου τὸ ρεῦμα θὰ στοιχίξῃ 1 δρ. μόνον!

Καὶ διερωτῶμαι ἤδη εἶναι ἢ δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ ἐπιβαρυνθῆ ὁ Δῆμος διὰ τὴν διὰ δύο ἔτη καὶ κατόπιν ἐπ' ἄνωγον νὰ ἔχη τὸ εὐθηνότερον ρεῦμα;

Ἡ μήπως ἡ ὑπαρξίς ἐφθνητῆς ἡλεκτρικῆς δυνάμεως δὲν θλίβουσι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας;

Οὐχὶ ὄθεν κακῶ, ἀλλὰ καλῶ, ἐγένοντο τὰ ἔργα πρόξενος εἰς τὴν πόλιν μας. Τοιαῦτα εἶναι ἐν μεγίστη συντομίᾳ τὰ ἀπὸ πύσης ἀπόψεως ἀκριβοῦς ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἔργων τούτων. Καὶ ἀλλήλων ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τῶν ἡμῶν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον, τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν τῶν κ. κ. Γουαρντ καὶ Μπότσαρη, οἵτινες ἰδιαιτέρως συνειτέλεσαν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἔργων, τὴν Ἑθνικὴν Τροικεζαν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἡς ἐξακολουθεῖ πάντοτε τὴν ἐθνωφελῆ αὐτῆς δράσιν, τὸν κ. Δημ. Διμορῆν διὰ τὴν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς συμπαροσάτης τῶν ἔργων, καθ' ὅλας τὰς δυσχερεῖς αὐτῶν συγκμὰς, τοὺς ἀνιπροσώπους τοῦ Ἐπιτελείου Συγκοινωνίας. Μηχανικοὺς κ. κ. Σὲν, Νίε. Βλαχόπουλον καὶ Πέτρον Διορέτην οἵτινες μετὰ θέσμεν καὶ ἐπιστημονικῆς βαθείας ἐμβριθείας παρηκολούθησαν καὶ συνειτέλεσαν εἰς τὴν

τεχνικὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἔργων καὶ πρὸς τοὺς ἀναδόχους τῶν αὐτῶν οἶνες μετὰ μοναδικοῦ ζήλου προθυμίας καὶ δραστηριότητος καὶ τεχνικῆς ἀριότητος ἐξετέλεσαν ταῦτα ἦτοι τοὺς Μηχανικοὺς κ.κ. Γεώργ. Χατζιδάκη ἀντιπροσώπων τῆς ἐτοιμίας Γ. Χατζιδάκη—Γ. Γουλιωνάκη—Ἐμμ. Δεσμυζάκη—Σπ. Καιουσιδίου, τὴν Α. Ε. Γ τοῦ Βερολίνου καὶ τοὺς μηχανικοὺς ταύτης κ.κ. Στ. Κωτελέσιον, καὶ Νικ. Τσιμπλούλην ὡς καὶ τὸν ἀντιπρὸς τοῦ Οἴκου Voith προμηθευτοῦ τῶν τομπριῶν, Μηχανικόν κ. Jandeseck, τέλος πρὸς τοὺς συνεργάτας ἡμῶν κ.κ. Στ. Σαρρῆν, καὶ Βασ. Ὀνοπριάνκο καὶ πάντας τοὺς τεχνίτας καὶ ἐργάτας ἡμῶν, οἷνες ἠγωνίσθησαν τραχῆτα ἐπὶ τὸν καιστικόν ἥλιον τοῦ θέρους καὶ τὸ ψύχος καὶ τὰς βροχὰς τοῦ χειμῶνος, συνεχῶς σχεδὸν νυχθημερὸν διὰ τὴν ταχυτέραν ἀτοπεραίωσιν.

Καταλήγω κύριοι, μετὰ τὴν λέξιν ἀγαπήσατε τὰ ἔργα. Σήμερον οὐδὲ πάντες τὰ ἠγάπησαν! Οὐδε ἐμοῦ οὔτε τοῦ Δημάρχου εἶναι τὰ ἔργα, ἀλλὰ τῆς Πόλεως ὀλοκλήρως. Τὰ αἰτομα ἔρχονται καὶ παρέρχονται Μειὰ ὀλίγα ἔτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν θὰ ὑπάρχη ἐπὶ τὰ ἔργα θὰ μειώσιν ἔσσει εἰς ἐνδειξιν μιᾶς ἀξιωμακτικῆς προσπαθείας, ἀγῶνος τραχέος κατὰ τῆς Φύσεως καὶ τῶν ἀδυναμιῶν τῶν ἀνθρώπων, λαμπερὸν ὑπόδειγμα ἔργου ἐξόχως ἐκπαινετικῆς καὶ ἐκδηλώσεως θελήσεως καὶ σφριγηλότητος μιᾶς ὀργάνου πρὸς πρόδον πόλεως, καὶ μιᾶς τεχνικῆς ἐπιτυχίας ὀρευσιμένης κυριώτατα καὶ συντελεσθείσης ὑπὸ Ἑλλήνων Μηχανικῶν.

